

MAANDSCHRIFT VOOR
BIJENTEELT

54e JAARGANG
JANUARI 1952
No. 1

* * *

VERENIGING
TOT
BEVORDERING
DER
BIJENTEELT
IN
NEDERLAND

* * *

GEVRAAGD
VOOR WAGENINGEN EEN

Machinale HOUTBEWERKER

in staat zelfstandig te werken, met grondige kennis van materialen en machines, genegen zo nodig andere werkzaamheden te verrichten.

*

Sollicitaties met uitvoerige inlichtingen, o.a. omtrent tegenwoordige en vroegere werkkring en referentie-adressen vóór 15 Jan. 1952 aan het

BIJENHUIS TE WAGENINGEN

SCHOTMAN

HANDBOEK DER MODERNE BIJENTEELT

THANS

f 6.90

BIJENHUIS - WAGENINGEN

GOEDE DINGEN
WAGENINGEN

ADVERTENTIETARIEF

per 1/1 pag. f 235.— per 1/8 pag. f 40.—
per 1/2 pag. f 125.— per 1/16 pag. f 25.—
per 1/4 pag. f 70.— netto contant

Speurbijtjes worden alleen bij vooruitbetaling opgenomen. Zij kosten f 1.50 per 20 woorden; elke 4 woorden méér 30 cent. Gewone advertenties contant na ontvangst van nota. Advertenties, die niet vóór de 20e der maand in ons bezit zijn, kunnen niet meer worden opgenomen. Ze worden ook niet automatisch in het volgende nummer geplaatst.

COMPLETE JAARGANGEN GEVRAAGD

- * Maandschrift 1e Jaargang tot en met 1933.
- * Practische Imker 1e Jaargang tot en met 1916.

Brieven met prijsopgaaf onder letters A. d. R. aan het Bijenhuis te Wageningen.

Alle Bijenteeltartikelen leveren wij tegen de laagste prijs!

Wij hebben in alles zeer grote voorraad en kunnen daardoor tegen de laagste prijs leveren.

*

VRAAGT ONZE PRIJSCOURANT
H. T. v. DAM - BIJENPARK
JUBBEGA (Fr.).

SPEURBIJTJES

GEVRAAGD: Enige in prima staat zijnde org. Simplex of V.S. kasten. G. BOSMAN, Hogeweg 43, Velp (G.).

TE KOOP: 400 kg prima Heide-, Zomer-, Koolzaad-honing à f 2,20, f 2,— en f 2,— per kg in bussen van 25 kg; 40 prima gebruikte ronde korven, dik band, ong. 5 cm met opzetrand à f 2,50 per stuk; 10 vierkante korven 2 broedkamers, onderste bak vast gevlochten, bovenste los, simplex maat met overstulpend zinken dak, triplexbodem, f 12,—, kunnen ook bevolkt geleverd worden met Amerikaanse volken; 3 nieuwe Fruitteeltkasten (Minderhoud) f 9,— per stuk, (compleet) in de grondverf; 300 uitgebouwde raampjes broedkamermaat à f 0,55 per stuk; 40 kg zuivere was voor meestbiedende; 20 of 25 bevolkte kasten met Amerikaanse volken. Dagelijks te bezichtigen, niet op Zondag. H. BEVERDAM, Eschstraat 18, Rijssen.

TE KOOP: OPRUIMING! 15 Bijenkasten, Simplexmaat, gebruikt, compleet met ramen en voer-glazen à f 5,— tot f 6,— per stuk. 50 gebruikte, prima ronde korven à f 2,— per stuk. Rembours niet franco. M. BURGER, G. 50, Daarle, post Den Ham (Ov.).

Maandschrift voor

BIJENTEELT

UITGAVE VAN DE VERENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND

*

Verschijnt
de eerste Dinsdag
van elke maand

Redacteur: R. P. Groenveld. Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis, Wageningen.
Telefoon 2863, Postrekening 27772.
Commissie van Redactie: A. S. Planting, B. A. v. d. Sande en A. Vink. Adviseurs: de
Rijksbijenteeltconsulenten. Vaste medewerker: Joh. A. Joustra.

VAN de redactie van ons Maandschrift ontving ik de vererende opdracht dit jaar deze rubriek voor de beginnende imker te verzorgen, een opdracht, die ik met veel genoegen aanvaard. Het mogen inwijden van de beginner in de geheimen van het edele imkersvak acht ik een schone en dankbare taak. Het besluit om imker te worden is een felicitatie waard. Het ontsluit voor U een nieuwe, wonderbaarlijke wereld, een wereld vol verrassingen en geheimzinnigheden. Het brengt U in nauw contact met de imponerende schoonheid der natuur en haar altijd boeiende, eeuwige wetten. Daarom is het imkeren niet alleen zo maar een plezierige liefhebberij, maar bovendien een nooit opdrogende bron van vreugde, verwondering en inspiratie. En dan zwijg ik nog maar van het genoegen, dat verbonden is aan het trotse gebaar, waarmee U de eerste pot honing van eigen oogst op de huiselijke dis plaatst!

VOOR DE GROENTJES van ons GROENTJE

Hierboven sprak ik van het imkersvak. Dit woord is niet bedoeld om U af te schrikken. Weliswaar kan van het bijhouden niet worden gezegd, dat het kinderwerk is, moeilijk te leren is het ook niet. Een zekere mate van ervaring en inzicht is spoedig bereikt. Altijd zijn er wel ervaren leden van de grote imkersfamilie, die de beginners met raad en voorbeeld willen helpen. En wat de theorie van het werk betreft: het Bijenhuis te Wageningen, met zijn uitgebreide bibliotheek, staat volledig te Uwer beschikking.

Zijn, om een succesvol imker te kunnen worden, misschien bijzondere eigenschappen gewenst? Zeker, die zijn er. Behalve een min of meer aangeboren liefde voor de natuur en haar verschijningsvormen, moet de imker ten eerste een waakzaam, scherp ziend oog en ten tweede een onuitputtelijk geduld bezitten. Deze drie eigenschappen zullen hem niet alleen voortdurend te pas komen, ze zijn eigenlijk onmisbaar.

En na deze wat lange inleiding iets over de werkzaamheden in de bijenstal zelf.

Voor de maand Januari zijn die werkzaamheden nog niet omvangrijk. De bijen verkeren dan midden in hun winterzit en hebben vóór alles rust nodig. Zij hebben een dicht ineen zittende tros gevormd, die hen in staat stelt ook de laagst voorkomende temperaturen gemakkelijk te doorstaan. Zodra er echter schokken of trillingen optreden, vallen de buitenste trosbijen af, verkleumen en zijn verloren. Ook leidt iedere stoornis tot een groter voedselgebruik, eveneens een middel om de temperatuur op peil te houden.

WINTERZIT

Nu moge dit meerdere voedselgebruik bij een goede inwintering op zichzelf niet zo erg lijken, het kan niettemin fatale gevolgen hebben. De extra-voedselopneming namelijk brengt een verhoogde ontlastingsdrang met zich mee en hieraan kan bij blijvend streng winterweer alleen „binnenshuis” worden voldaan. Voor de hierdoor optredende vervuiling van hun woonstede zijn de bijtjes zeer gevoelig. De z.g. roerziekte kan er het gevolg van zijn.

Gelukkig komt het in Januari dikwijls voor, dat aan de ontlastingsdrang van de overwintelaars wordt tegemoet gekomen door één of meer zachte, zonnige dagen. Zonder mankeren heeft dan de grote reinigingsvlucht plaats, een gebeuren, dat altijd een machtig schouwspel vormt en aan de imker het veilige gevoel geeft, dat de bijen door de eerste zorg heen zijn. Hij moet echter weerstand bieden aan de verleiding om de stand van zaken in kast of korf eens even op te nemen. Dit mag in geen geval. Een mooie gelegenheid dus om het „geduld hebben” reeds in praktijk te brengen.

Ook voor het „waakzaam oog” is er thans een taak. Is het volk na de reinigingsvlucht weer spoedig rustig, dan hebben wij zonder twijfel met een gezond volk te doen.

De Commissie van Redactie en de Redacteur wensden alle lezers en hun gezinnen in alle opzichten een goed jaar 1952 toe. In het bijzonder hopen we, dat het pas begonnen jaar een goed honingjaar zal worden en dat we allen veel plezier aan onze volken mogen beleven.

De in het afgelopen jaar opgedane ervaringen nopen ons een afzonderlijk woord te richten tot hen, die, naast de vreugde van het bijhouden, ook geldelijk voordeel van hun volken verwachten. Het Hoofdbestuur doet alles wat mogelijk is om de bijenteelt rendabel te maken en als het pas begonnen jaar in dat opzicht geen tastbare resultaten oplevert zal dat zeker niet aan de activiteit van het Hoofdbestuur liggen. Er is echter goede hoop dat er in 1952 grote dingen zullen gebeuren.

Daarnaast mag van de leden, die geldelijk voordeel van hun bijen hopen te verkrijgen, worden verwacht, dat ze alles zullen doen om uit de bijen te halen wat er in zit.

Uitentreure is in het Maandschrift betoogd dat we ons minder dan tot nu toe op de late dracht en meer op de vroege- en de zomerdracht moeten instellen en dat één goed volk meer voordeel geeft dan drie prullen. Imkers die deze raad hebben verstaan hebben het in 1951 in enkele gevallen gebracht tot een gemiddelde opbrengst van

HONDERD POND HONING PER VOLK.

Bij de meesten echter ligt de opbrengst zeer ver daar beneden. Er zijn nog altijd veel meer slechte imkers dan slechte drachtgebieden! Daarin moet verandering komen.

Ga daarom het nieuwe jaar in met het vaste voornemen: niet om méér volken te houden maar desnoods minder, doch dan alleen goede en sterke volken, en die op de juiste wijze te behandelen voor de dracht.

Houdt beter bijen!

Boekbespreking

Tuinbouwgids 1952, uitgave Directie van de Landbouw. Prijs f 5.—

De Tuinbouwgids is nog onvoldoende bekend. Het is een boek met een zeer rijke inhoud, ook voor de particuliere tuinbezitter, die er zeer veel omtrent zijn liefhebberij in kan vinden. Maar het geeft ook hoofdstukken over belasting, loonbelastingtabellen, het geeft een prachtig overzicht van de ziektebestrijdingsmiddelen en hun gebruik. Men vindt er in hoe en wanneer men vaste planten moet vermenigvuldigen maar ook wat men van maand tot maand in z'n bloemen- en groententuintje moet doen en hoe men z'n kamerplanten moet behandelen.

De snoei van bloeiende heesters wordt vermeld, maar ook bemestingsnormen worden gegeven.

Over bijenteelt staat er te weinig in en wat er over honing in staat, is niet in overeenstemming met de huidige stand van de wetenschap. Het watergehalte van honing mag volgens onze wet niet hoger zijn dan 25%, doch de lijst van voedingsmiddelen geeft als gemiddelde een watergehalte van 27%. Dat honing slechts te verwaarlozen hoeveelheden vitaminen zou bevatten is pas sedert korte tijd een overwonnen standpunt; deze mededeling kunnen we dus de samenstellers niet kwalijk nemen. De redactie van de Gids vraagt uitdrukkelijk om opmerkingen door te geven en wensen kenbaar te maken en daaraan zal onze Vereniging natuurlijk voldoen.

Wij verwachten dat de Gids weer spoedig uitverkocht zal zijn; wie een exemplaar van dit prachtige werk wil bezitten haaste zich dus.

G.

(vervolg van pag. 1)

Een volk zonder koningin echter zal na de uitvlucht meestal geruime tijd bij het vliegpat blijven rondlopen. Samenvattend, waarde vrienden en collega's, luidt dus het parool voor de Januarimaand: geduld, opletten en vooral: rust en nog eens rust.

Moge het jaar 1952 een succesvol bijenjaar voor U worden.

Nijmegen.

A. SMITS.

INGEZONDEN STUKKEN

AAN DE TWEE GROENTJES, SNIEDER EN STOUT.

De koude douche, die U mij meent te geven in het Novembernummer, heeft op mij evenmin invloed gehad als mijn waterbad op mijn zwermen.

Dat ik niettegenstaande toch op Uw schrijven inga, heeft twee redenen, en wel:

1e. *U op te merken, dat het op zijn zachtst uitgedrukt, wat vreemd aandoet, dat U bij een collega-imker minder studie over en minder liefde voor zijn bijen veronderstelt dan bij Uzelf.*

2e. *Dat ik niet hoop, dat andere imkers door de manier van Uw reageren afschrik worden hun ervaringen in „ons Groentje” te publiceren.*

Ik meen, dat heel wat imkers naast de wetenschappelijke artikelen ook prijs stellen op het lezen van ondervindingen van hun collega's.

Dus geen critiek? Natuurlijk wel, maar niet op Uw manier van 'est le ridicule qui tue.

Vlissingen.

G. LAMMERS.

Discussie gesloten. Red.

* * *

EEN BIJENKAST VOOR f 2,— AAN MATERIAAL?

Naar aanleiding van een speurbijtje, waarin een werktekening van een kast wordt aangeboden, die aan materiaal slechts f 2,— kost, heb ik aan de hand van een in het boekje „Bijenteelt” van S. Cancrinus voorkomende tekening de kosten aldus berekend:

hout 0,028m³ à f 260,— f 7,28
scharniertjes, gaas enz. f 0,50

Totaal f 7.78

Hierbij zijn verj of carbolineum buiten beschouwing gelaten. Het speurbijtje geeft dus geen juiste voorstelling van zaken. (Door de red. bekort).

Amersfoort.

L. J. HEMELS.

Op ons verzoek om inlichtingen schrijft de heer Cancrinus: Bestel een werktekening en oordeel!

Red.

Medewerkers:

Zeer veel kopij moet wachten.

RED.

Honingprijzen en Honinghandel

Op 24 November 1951 heeft het bestuur van de kring Friesland van de Ver. tot Bev. v. d. Bijenteelt, vergaderd met de Friese bedrijfs- en semi-bedrijfsimkers. Aan de uitnodiging voor de vergadering hadden bijna allen gevolg gegeven.

Uit alle delen van Friesland waren de imkers naar Heerenveen gekomen.

De te kleine zaal was geheel bezet.

Deze belangstelling was voor de ingewijden geen verrassing.

Er heerst onder de Friese bedrijfsimkers en semi-bedrijfsimkers een groeiende ontstemming over het verloop van de honingprijzen en de ongezonde verhoudingen in de honinghandel.

Het onkostencijfer, dat in de laatste jaren sterk is gestegen, staat in wanverhouding tot het inkomsten-cijfer.

Zelfs met de meest efficiënte bedrijfsmethode is het imkersbedrijf niet meer rendabel te maken.

Er is een noodtoestand gegroeid in de bijenhouderij. De bedrijfsimkers gaan hand over hand over tot inkrimping van het aantal volken.

Het aantal amateur-imkers slinkt sterk.

Een oud vaderlands bedrijf dreigt ten onder te gaan. De Friese imkers kunnen deze ontwikkeling niet langer werkeloos blijven aanzien.

Het maakt hen wrevelig, dat de honingcommissie, die in haar eerste samenstelling, straks drie jaren geleden haar arbeid aanving nog nimmer een rapport heeft gepubliceerd.

Daarom is in de vergadering van 24 November 1951 besloten, het Hoofdbestuur te verzoeken in samenwerking met de Bedrijfsraad, maatregelen te beramen en uit te dragen, om te komen tot een meer bevredigende honingprijs.

De Friese imkers zijn overtuigd, dat wanneer allen de hand aan de ploeg slaan en met taaie wil gestaag doorzetten, de akker weer vruchtdragend zal worden en het gestelde doel zal worden bereikt.

Het is hun vaste mening, dat de oplossing van het vraagstuk niet tot de onmogelijkheden behoort.

Het voornaamste middel tot verbetering van de honingprijs ziet de Friese imker in een verbod tot detailverkoop van geïmporteerde honing.

De inlandse markt voor tafelhoning zal dan voor de Nederlandse imker worden gereserveerd.

Deze reservering zal noodwendig gunstig moeten werken op de honingprijs, en tegelijk leiden tot een vlottere afzet van het product.

Deze vlottere afzetmogelijkheden zullen op hun beurt een coöperatieve verkoop in de hand werken.

Zo zal de gewenste maatregel in verschillende richting het imkersbedrijf ten goede komen.

In eerste etappe zal alle invloed en kracht moeten worden aangewend voor het verkrijgen van een verbod tot detailverkoop van geïmporteerde honing.

Het is een bescheiden verlangen dat de Friese imkers koesteren.

De vervulling vraagt geen ingewikkelde overheidsvoorzieningen.

De industrie wordt door het verbod in geen enkel opzicht getroffen.

Contrôle en sancties op overtredingen kosten geringe inspanning.

Kosten behoeven vrijwel niet te worden gemaakt.

De Friese imkers zijn overtuigd, dat de betrokken Minister bereid zal worden gevonden aan het inwilligen van het bescheiden, maar gerechtvaardigde verlangens zijn medewerking te verlenen.

Het is de Minister niet onbekend, welk een nuttige functie de honingbij vervult bij de kruisbestuiving. Hij zal alleen reeds op die grond bereid zijn, zijn aandacht aan het vraagstuk te schenken.

De Friese imkers roepen hun collega's in de andere provincies op, met hen ons Hoofdbestuur en de Bedrijfsraad sterk te maken en te steunen in hun strijd voor het behoud van de Nederlandse Bijenhouderij.

SNEEK.

J. WIND, voorz.
Kring Friesland.

MIDDELEN OM ELKE ORGANISATIE OM HALS TE BRENGEN.

Kom nooit op vergaderingen, maar als ge er wel komt, kom dan te laat.

Vertrek vooral vóórdat de vergadering gesloten is.

Zeg ter vergadering nooit iets, wacht daarmee tot ge buiten zijt.

Stem voor alle dingen die de vereniging moet doen. Ga dan naar huis en doe zelf niets.

Oefen na de vergadering critiek uit op bestuur en leden. Bemoel u nimmer met de belangen van de vereniging.

Vraag nooit iemand om óók lid te worden.

Geniet ten volle alle voordelen die de vereniging u biedt maar weiger daar iets tegenover te stellen.

Dreig bij elke gelegenheid u terug te trekken en haal ook anderen over om dat te doen.

Praat over samenwerking maar werk zelf helemaal niet. Als men u vraagt iets te doen, zeg dan dat ge geen tijd hebt.

Lees nooit iets wat betrekking heeft op de vereniging. Neem nooit een functie aan; het is veel gemakkelijker om alleen maar critiek uit te oefenen.

Als ge in een commissie benoemd wordt of in een bestuursfunctie, dan is dat al heel wat; er iets voor te doen of er tijd aan te besteden is te veel gevraagd.

Als ge de kwitantie voor contributie krijgt schrijf er dan op: „wordt gegireerd”, maar gireer beslist niet.

Doe hoogstens datgene waaraan ge niet kunt ontkomen. Als anderen méér voor de goede zaak doen en voor de vereniging op de bres staan, is dat een prachtige gelegenheid om uit te bazuinen dat de leiding van de vereniging in handen is van een kliek.

LEE SINGER.

(Overgenomen uit Bee Craft, die dit stukje ontleende aan „American Men's Reporter and News Weekly”).

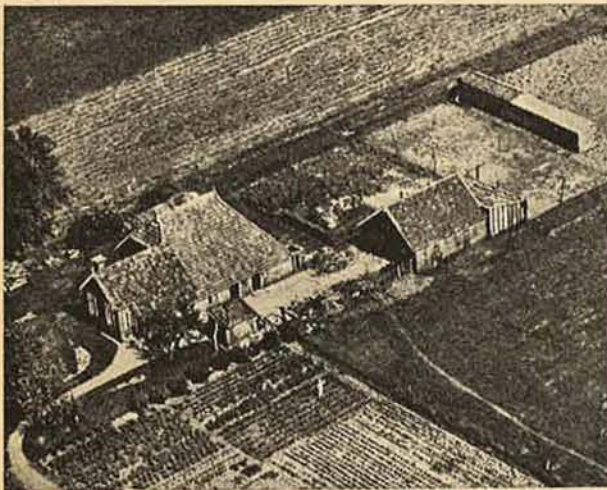

Foto van het imkersbedrijf van de heer W. Zwart te Hemrik (Fr).
Waarom dit en andere soortgelijke bedrijven te laten verkwijnen,
wanneer het middel voor een gezonde ontwikkeling voor de
hand ligt?

Congres-indrukken

Een van de grootste vreugden van het bijhouden smaakt de imker als hij nu en dan een uurtje rustig bij zijn volken kan zitten om de bedrijvigheid aan het vlieggat gade te slaan. En dan rijst bij hem steeds weer de vraag: op welke bloemen zouden mijn bijen nu vliegen en waar komen al die verschillende kleuren stuifmeel vandaan?

Als gij een eenvoudig microscoopje tot uw beschikking hebt kunt ge op die vraag soms wel een antwoord krijgen. En dat heeft weer tot gevolg, dat gij enorm veel meer plezier aan bijen en bloemen beleeft dan de „gewone” beschouwer, die in raadselen blijft wandelen.

Begin daarvoor in het vroege voorjaar reeds zwerftochten in de omgeving van uw bijenstal te maken om stuifmeel van de drachtplanten te verzamelen. Gij neemt het het beste van de pootjes van een bij, die op een bepaalde bloem aan het werk is, niet van een hommelt want die zijn niet genoeg „bloemvast” zoals ge weet. Ge kunt nu vorm en kleur van het stuifmeelklompje goed bekijken en als ge met de punt van een speld een heel klein beetje op een objectglaasje smeert kunt ge ook de stuifmeelkorrels bestuderen waaruit zo'n klompje bestaat. Neemt ge een bij aan het vlieg-

gat een stuifmeelklompje af dan kunt ge een beetje daarvan naast het eerstgewonnen stuifmeel uitsmeren en de korrels vergelijken. Dikwijls kunt ge op die wijze vaststellen waarop uw bijen vliegen, maar lang niet in alle gevallen, want een van onze grootste geleerden verzekerde mij, dat zelfs hij nog wel eens in twijfel verkeert.

Mary Percival, plantkundige aan de hogeschool te Cardiff, heeft op het congres een voordracht gehouden over de stuifmeelproductie van een aantal drachtplanten en de stuifmeelooft van de bijenvolken. Wat ze daarvan vertelde was buitengewoon belangwekkend. Jarenlange waarnemingen hadden haar geleerd, dat elke bloem haar bepaalde tijd heeft, waarop ze aan de bijen stuifmeel aanbiedt en daarvan heeft ze veel bijzonderheden verteld, die alle op eigen waarnemingen berusten. Ze deelt de planten in in groepen die stuifmeel geven:

1. in de ochtend;
2. later in de ochtend tot in de namiddag;
3. alleen midden in de ochtend en
4. gedurende de gehele dag.

Zij controleerde niet alleen de stuifmeelproductie van de bloemen maar ook de stuifmeeldracht van de bijen aan het vlieggat en in de meeste gevallen liepen de productie van de bloemen en de „consumptie” door de bijen volkomen parallel.

Paardebloemen en biggenkruid (dat veel op de paardebloem lijkt) beginnen bij zonnig weer al om 8—9 uur. Elke dag gaan er van buitenaf beginnend een paar rijtjes samengestelde bloemen open. Ge kunt ze zien opengaan. 90% van de schermbloemen openen hun stuifmeelwinkeltje al 's ochtends om 8 uur. Uw grote tuinpapaver is soms nog een paar uren vroeger en elke bloem levert 's ochtends zo ongeveer 20 pootladingen stuifmeel af. De jonge bloemen openen hun tent het eerst maar ze sluiten ook vroeg, 's middags om 1 uur. De oudere bloemen zijn met alles wat later.

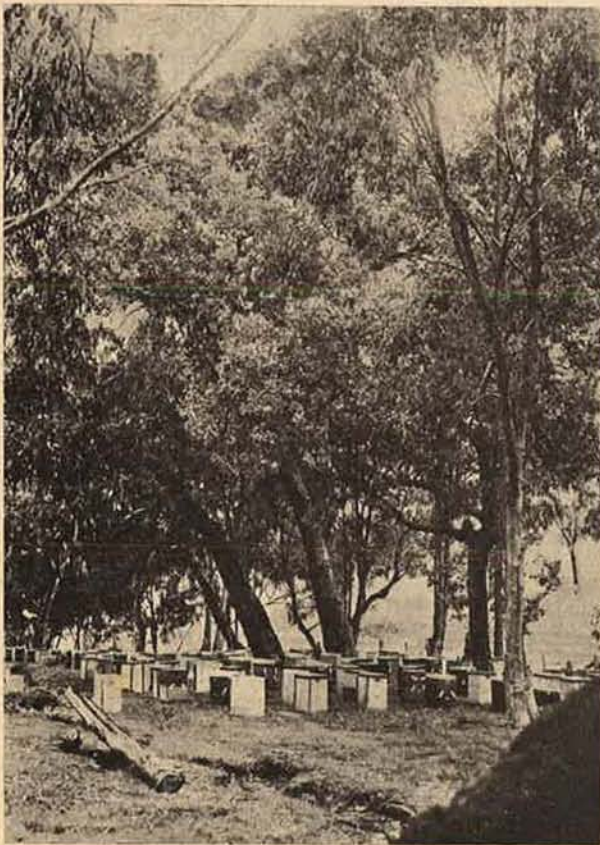
Het wilgenroosje is een merkwaardig mengsel van dag- en nachtbloem. Het heeft haast geen stoepje voor haar winkel om het de klanten gemakkelijk te maken en dat wijst er op dat ze het van nachtelijke gasten moet hebben, die er niet van houden op een terrasje te zitten. Het merendeel van de bloemen gaat 's avonds open maar hun stuifmeel geven ze pas 's ochtends af, zo van 9—10 uur.

De brem, de witte klaver, de tuinboon en de gaspel-doorn openen hun helmknoppen al voor dat de bloemknoppen open gaan. Daarbij geeft de witte klaver ons een raadsel op. Ze produceert stuifmeel tot de middag en de bijen komen met klaverstuifmeel thuis tot 's avonds laat, als ze hun vluchten staken. Hoe zit dat? De brem houdt er een soort cadeau-stelsel op na. Elke honingklant, die de winkel binnenkomt, krijgt een lading stuifmeel op zijn rug mee naar huis. Daarbij gaat natuurlijk veel stuifmeel verloren, maar spreekster had een schrandere bij opgemerkt, die er in slaagde alle 10 meeldraden leeg te plunderen zonder iets te morsen.

De grote waterweegbree opent dagelijks tussen 10 en 11 een nieuw stel bloemen en de bijen halen ze meteen leeg.

Appel, braam, framboos, loganberry en de eenstijlige meidoorn produceren de hele dag stuifmeel en ze worden de hele dag bevlogen.

Ochtendstuifmeel wordt verder geleverd door wilde Clematis, berenklauw, Aucuba, vlier, mosterd, radijs en de reeds genoemde tuinpapaver. Later in de ochtend

De Australische imker L. G. Cumming vertelde ons tijdens het Congres iets over de dracht in zijn land. Er zijn drie soorten Eucalyptus die met elkaar een bloeitijd hebben van 4 maanden. Op deze foto komen alle drie soorten voor, de heer Cumming heeft er 200 volken bij staan.

300 volken van de heer Cumming staan elders bij de Eucalyptus. De bloemen van deze soort geuren naar pepermint. De volken worden met eigen vrachtauto naar de dracht gebracht.

tot in de namiddag presenteren hun stuifmeel: de in onze duinen wel voorkomende wilde hyacinth, daslook en onze tuinbonen. De Oostindische kers in uw tuin is de hele dag geopend; ook het koolzaad en het zwart knooppkruid. Laatstgenoemde plant stopt de stuifmeelnering echter twee maal per dag gedurende enige tijd.

In het voorjaar slaan de bijen geen gelegenheid over om stuifmeel te halen: crocus, sneeuwkllokjes, Arabis en kerstroos worden volledig leeggepluiderd. Als het buiten niet te donker is werken de bijen er zelfs aan bij temperaturen beneden 10° C. Crocus en sneeuwkllokje presenteren hun stuifmeel trouwens ook bij lagere temperatuur.

Het weer heeft grote invloed op de stuifmeeloogst van de bijen in de loop van de dag. Als er een regenbui komt op het ogenblik dat de paardebloemen hun stuifmeel al voor de bijen beschikbaar hebben gesteld is de oogst voor de hele dag verloren. De bloemen sluiten zich wel als het buiten donker wordt of als de lucht te vochtig wordt, maar ze kunnen dat niet vlug genoeg doen om regenschade bij een plotselinge bui te voorkomen.

Soms komt door slecht weer de oogst plotseling beschikbaar. Een Magnolia, die in knop stond, werd door harde wind zo geteisterd, dat van vrijwel elke bloem wel een bloemblad opengerukt werd en de bijen namen meteen hun kans waar om stuifmeel te halen. Wellicht is de tijd nog niet rijp om ons af te vragen of onze bijen voorkeur hebben voor stuifmeel van

bepaalde bloemen. De waarnemingen van de spreker wijzen wel in deze richting, dat bloemen, die veel stuifmeel geven, vooral in de ochtenduren, op bezoek van de bijen kunnen rekenen. Dit is b.v. het geval met paardebloem, biggekruid, wilgenroosje, bereklauw, tuinpapaver, crocus, sneeuwkllokje, wilg, brem en speenkruid. Maar al is de totale stuifmeelhoeveelheid wel van belang, zoals bij de kerstroos en de lenteklokjes in uw tuin, als de afzonderlijke bloemen het niet snel en ineens afgeven schenken de bijen er zelden aandacht aan.

G.

(Wie Frans, Duits of Engels kan lezen kan de woordelijke tekst van voordracht van Mary Percival bij het Bijenhuis gratis ter inzage vragen. Rêd.)

Jubilerende afdelingen

AFD. HIERDEN

In een buitengewoon gezellige samenkomst in het Dorps huis heeft de afdeling Hierden van de Vereniging tot bevordering van de bijenteelt in Nederland het 25-jarig bestaan gevierd.

In een pittig openingswoord verwelkomde de voorzitter, de heer G. v. d. Brink, de afgevaardigde van het Hoofdbestuur en wethouder Jansen. Hij gaf een schets van de ontwikkeling der afdeling, die aanvankelijk 17, doch thans 43 leden telt. Spr. herdacht wijlen de heer Jan Timmer, die gedurende 15 jaar de afdeling als voorzitter heeft geleid.

Worden de bijenhouders enigszins in het honinggeven gedupeerd door het verdwijnen van de heide door ontginning en woningbouw, de afdeling houdt het oog gericht op de inpoldering waar straks het koolzaad en de zee-aster zullen zijn om de werkzame bijen te ontvangen.

De afgevaardigde van het Hoofdbestuur complimenteerde de afdeling en bood haar de bronzen medaille aan die het Hoofdbestuur voor dergelijke gelegenheden beschikbaar stelt. Wethouder Jansen sprak bij afwezigheid van de burgemeester woorden van gelukwens tot de actieve afdeling en het deed hem genoegen dat ze reeds het oog op de toekomstmogelijkheden voor de bijenhouders in de Oostpolder heeft gericht.

In zijn dankwoord tot de sprekers wensde de voorzitter de burgemeester een spoedig herstel toe. Gememoreerd werd dat nog vijf oprichters lid der afdeling zijn, n.l. de heren Van den Berg, L. Olt-huis, K. Kleermaker, J. Kleermaker en B. Jacobs. Voorzover aanwezig werd hen

door de voorzitter het zilveren bijenspeeldje overhandigd. De afd. Nunspeet werd dank gebracht voor de telegrafische gelukwensen.

Na het officiële gedeelte werden de aanwezigen zeer vermaakt door het optreden van de heer De Weerd uit Ermelo met goocheltoeren, voordrachten en smeltekennen. Deze veelzijdige amateur-artist wist de feestelijke stemming er in te houden.

Tegen tien uur zorgde een der buurtgenoten voor een radiotoestel, waardoor met veel aandacht de Harderwijk-uitzending kon worden beluisterd. Ook dit nummer van het programma viel uitstekend in de smaak. Dat de bijenvereniging een goede gastvrouw is, bleek wel uit de overvloed van heerlijkheden die aangeboden werden. Hetgeen de heer Rijnfrank inspireerde tot een lofzang van de bedienende dames.

Een aardige bijzonderheid is, dat de afdeling aanvankelijk samenging met Nunspeet, doch dat daarin een breuk kwam doordat de Hierders altijd suiker uit Nunspeet moesten halen, hetgeen erg lastig was bij de slechte straatverlichting in die dagen. Bij de scheiding werd tevens besloten om voortaan alleen bij volle maan te vergaderen. En nu wilde het geval dat op deze feestavond de volle maan zijn licht wierp over de buurtschap. Dat bemerkten de gasten toen ze lang na middernacht de zaal verlieten.

AFD. WESTERBORK

Op 12 November herdacht de afdeling haar 25-jarig bestaan. De grote zaal van Meursinge was keurig versierd met groen

en met door de leerlingen der scholen getekende platen van drachtplanten.

De voorzitter, de heer J. Burema, verwelkomde de aanwezigen, in het bijzonder het hoofdbestuurlid Timmermans en de vertegenwoordigers van de naburige afdelingen. Spr. bracht de schenkers van bloemstukken hartelijk dank. De meisjes van de huishoudschool boden de gasten onder leiding van hun directrices koffie en toast met honing aan. De heer Timmermans sprak namens het Hoofdbestuur en overhandigde de jubilerende afdeling de legpenning van de Vereniging.

Voor de pauze werd het eerste deel van de kleurenfilm „van Immen en Imkers" vertoond, toegelicht door de directeur van het Bijenhuis te Wageningen, de heer Seununga. Tijdens de pauze werd met grote aandacht geluisterd naar een vraaggesprek tussen de heer Ebens en de imkerveteraan de heer J. Hadders uit Zwiggelte. De tentoonstelling van het Bijenhuis en die van de afd. Westerbork trokken veel belangstelling.

Voorzitter Burema hield daarna een vraaggesprek met de oprichter en oudvoorzitter der afdeling, de heer Pronk, naar wiens verhalen met aandacht werd geluisterd. Het voorstel van de voorzitter om de heer Pronk tot erevoorzitter te benoemen, vond luide bijval. Na de vertoning van het tweede deel van de film, sloot de voorzitter deze zeer geslaagde herdenkingsbijeenkomst met dank aan allen die daaraan hun medewerking hadden verleend.

's Middags had de film gedraaid voor de oudste kinderen der lagere school en voor de meisjes en jongens van de huishoud- en landbouwschool.

J. TIMMER, secr.

Heeft het nut,

Door Dr. A. WINKEL

dat de Nederlandse Imkerschap wat afweet van het bestaan van bijenziekten en van haar bestrijdingsmogelijkheden?

Het is mij een behoefte om als dierenarts-imker en met name „bijenarts” over bijenziekten en wat daarmee samenhangt nog eens mijn gedachten te laten gaan en een en ander op papier te stellen.

Ik meen zelfs, dat ik het als een plicht heb te zien, als ik wat te zeggen heb, dat in het belang der bijenteelt mag gelden. Het mag dan tevens een inwilliging zijn van de wens der redactie, die mij hierom vroeg.

Toen ik op de Rijksseruminrichting, die ik in 1945 verliet, werkzaam was, heb ik een groot deel van mijn tijd en aandacht gewijd aan de bestudering van bijenziekten en aan de methoden der bestrijding.

In 1928 begon ik er mee, toen de Nosema in enige streken van Groningen en van N. Brabant op een geweldige manier onder de bijenvolken huishield. De betrokken imkers zullen het zich nog herinneren. In een studie „de Nosema en haar betekenis voor de bijenteelt in Nederland” (1939 uitgegeven door de Directie van de Landbouw) heb ik over deze ziekte, het heersen, de bestrijding, etc. uitvoerig geschreven. In 1934 constateerde ik voor het eerst in Nederland de mijtziekte en wel in Zeeland, in de gemeente Oostburg, voor het laatst in 1944 in Koewacht. In 1938 broedpest in Veenendaal.

In de jaarverslagen der Rijksseruminrichting van af 1928 is van het voorkomen van ziekten en de maatregelen ter bestrijding regelmatig melding gemaakt; een enkel rapport werd in het bijenblad opgenomen. Naar aanleiding van de vraag boven dit artikel geplaatst, wil ik beginnen met een paar andere vragen te stellen en wel deze in de eerste plaats: Zijn er ziekten, die onze bijen bij voortduring bedreigen of komen die in ons land in een zodanige omvang en vorm voor, dat wij er ons ongerust over moeten maken en dus meer dan gewone aandacht van ons vragen? En mijn tweede vraag is deze: Is er iemand in ons vaderland, die zou menen, dat er in ons land momenteel geen Nosema, geen mijtziekte voorkomt?

Degenen, die er van af weten, zullen wellicht opmerken, dat er geen dreiging is, dat wij ons niet ongerust behoeven te maken. Deze zaken zijn inderdaad zeer rekbaar! Wanneer spreken we van gevaar? Wanneer is het dreigend? Naar mijn mening is de situatie zo, dat het nut heeft, dat de imkerschap van de betekenis van ziekten kennis neemt, dat wij moeten proberen ons rekenschap te geven van deze schijnbaar onbelangrijke kwestie.

En onder die „wij” versta ik dan niet alleen degenen, die leiding hebben te geven, alsmede de staat, die op zijn tijd de belangen der imkers ook heeft te beschermen, maar bovenal de imkers-zelf.

Een der antwoorden op de eerste vraag aan de imker kan zijn: Ik heb er geen last van en wie denkt er aan ziekte, zolang hij gezond is? Aan schaden, als ik die niet in mijn beurs gewaar word? Inderdaad, zo spreken vele mensen t.o.v. zichzelf, van hun medemensen. Ook t.a.v. hun levende have, ook van hun bijen. En als anderen er last van hebben, laten zij voor zichzelf zorgen of laat de overheid er zich mee bemoeien.

Maar deze houding is niet juist. Zij getuigt van kortzichtigheid, zij is dom. Over het grote woord verantwoordelijkheid wil ik aan het slot nog enkele dingen zeggen.

Er is ook wel een verklaring voor deze houding te vinden. Als wij bij onze bijen blijven, dan zullen toch talloze, liefhebberende bijenhouders, die dit lezen, zeggen: ik heb wel wat anders te doen dan me ook nog om de ziekten van bijen te bekommeren. En dan hebben ze eensdeels schoon gelijk. Ze hebben geen tijd, zelfs geen tijd gehad om het normale bijenleven be-

hoorlijk te leren kennen. Een drukke werkkring laat dit laatste ook haast niet toe, vandaar die velen, voor wie het bijenhouden ook slechts toevalspel is.

Maar, het mag toch wel gezegd worden, 't zijn geen mensen, die uit echte verbondenheid met dit stukje natuur een levende belangstelling hebben voor hun bijen.

En meen je, zegt wellicht de ander, met het dreigement van ziekten in deze houding verandering te brengen?

Dan wijs ik er nogmaals op: Er is veel onwetendheid, die leidt tot een houding van onnozelheid, er is veel onwil en onverschilligheid, die haast met passieve tegenwerking gelijk staan, tot schade van de eigen zaak. Zo is toch ook de houding van velen, waar het geldt ziekten van hun vee met en zonder pluim? Daarover kan ik als dierenarts oordelen.

En nu wil ik mij niet verder verdiepen in de oorzaken, waarom het in het algemeen met onze echte belangstelling voor de zaak der bijenteelt zo pover is gesteld, of... is alléén de honingprijs de maatstaf?

Mij alleen afvragen of er kansen zijn, of dit nog eens anders kan of zal worden en of ziekten of dreiging van ziekten daartoe mede een middel zouden kunnen zijn. En dan is m.i. het eerste en zeer belangrijke middel: Voorlichting brengen, op eenvoudige doch overtuigende en aantrekkelijke wijze.

Voorlichting, die beoogt de mensen tot nadenken te brengen, die er bijv. op uit is, de ervaringen van anderen, opgedaan over vele jaren van onderzoek en waarneming, van tegenslag en van succes, op duidelijke wijze voor ons bloot te leggen, zodat wij overtuigd kunnen worden. In ons geval overtuigd van het feit, dat het nuttig kan zijn, dat de imker weet van het bestaan van ziekten der bijen, er ook iets van afweet en hem wordt bijgebracht, waarin dat nut bestaat.

En wat moet hij er dan van weten? Het is niet mijn bedoeling de lezers te vermoeien met theoretische beschouwingen over ziekten.

Niemand herinnert zich meer — wij vergeten snel (ik reken naar mezelf!) — dat ik vroeger het onderwerp reeds in dit blad aanroerde. In het betreffende artikel*) wees ik op de noodzakelijkheid, dat de imkers moesten worden voorgelicht door hun organisatie op een wijze, zoals het in dit verhaal nader is uiteengezet. Ik gaf aan het slot een schema van de grondslagen, waarop het plan van voorlichting en bestrijding moet berusten.

- 1e. Juiste denkbeelden moeten worden verspreid omtrent de betekenis van het voorkomen van ziekten in ons land en de noodzakelijkheid van het publiceren hiervan, dus:
- 2e. Valse voorstellingen moeten worden opgeruimd.
- 3e. De imkers moeten enig begrip hebben van de voorkomende bijenziekten.

Waarna ik een schema van maatregelen voorstelde, welke men in dit artikel kan vinden.

Nu zijn we 12 jaar verder; de oorlogstijd, die alles verlamde, kwam er tussen en we zouden ons kunnen afvragen, hoe ver we nu zijn. In mijn artikel „Bouwen” (Mei-Juni 1950) heb ik hierover reeds een en ander gezegd.

Hier is het mijn bedoeling enig licht te laten vallen op de wijze, waarop in andere landen het vraagstuk wordt bekeken en hoe hier de kwestie van de voor-

*) De betekenis van het voorkomen en de onderkenning, het onderzoek en de bestrijding van bijenziekten voor de ontwikkeling ener goed georganiseerde bijenhouderij. Maandblad Juli 1939.

lichting wordt opgevat wat daarvan de resultaten zijn en welke verwachtingen men voor de toekomst heeft. Wij zouden verschillende landen kunnen noemen, maar ik meen, dat wij met één land kunnen volstaan, dat ook als voorbeeld kan worden gesteld aan andere landen. Het Zwitserse bijenblad is zo rijk aan mededelingen en beschouwingen omtrent ziekten, dat wij aan deze bron meer dan genoeg hebben.

Met nadruk verklaar ik hier, dat het niet gaat om een vergelijking met dit land, wat betreft het vóórkomen van ziekten hier en daar, maar slechts om lering te trekken uit hun kostbare ervaring, van de goede en slechte.

Ter illustratie wil ik hier slechts een en ander uit de Zwitserse geschiedenis van het vóórkomen en de bestrijding der **mijtziekte** vermelden en dan begin ik met een aanhaling uit het verslag der Mijtziekte-conferentie van 1946, die als volgt luidt:

„De huidige conferentie geldt de strijd tegen de mijtziekte, deze ergste vijand onzer bijen. Van de uitslag van deze strijd hangt de ondergang of het behoud der Zwitserse bijenteelt af en tegelijk het gedijen der Zwitserse ooftteelt”.

En wat zegt het ons, als na een ruim 25-jarige, ernstige bestrijding met afdoende middelen de volgende verklaring door de leider van het instituut voor bijenziekten, **Dr. Morgenthaler**, wordt gegeven:

„De bekendmaking van de nieuwe mijtziektehaarden in het Aprilnummer (van 1949) heeft aangetoond, dat de strijd tegen de bijenmijt langzamerhand tot de voornaamste opgave der Zwitserse imkerschap wordt. Wat hebben alle pogingen tot verbetering der bedrijfswijze en van het ras voor nut als de volken ziek zijn? Hoe belemmerend zijn de isolatie-maatregelen, die steeds verder uitgebreid moeten worden, vooral voor het gebied van de reinteelt”.

Dan wijst hij er op, dat een aantal imkers hun oordeel zullen geven over de bestrijding en zich de vraag voorleggen, waarom in het éne geval in betrekkelijk korte tijd een volledig succes wordt bereikt, terwijl op andere plaatsen onder de pijnlijkste offers verder wordt gestreden, tot heden zonder bevredigend resultaat. De mijt-dodende kracht der beide tot nu toe gebruikte middelen, dat van Frow en zwavel, staat buiten twijfel.

Het gaat, wanneer men het maar goed doet!

Gaan we nu eens in het kort na, hoe het in Zwitserland met het vóórkomen, het verloop en de bestrijding is gegaan, dan zien we, dat voor het eerst in 1922, reeds twee jaar na de ontdekking van de mijt in Engeland, de ziekte ook hier werd geconstateerd. Het volgend jaar stond zij, in navolging van de opname der broedpest, in de wet.

Terloops zij opgemerkt, dat ze ook in Amerika reeds in 1922 in de wet werd opgenomen.

Hoewel opname in de wet te allen tijde de eerste, vanzelfsprekende maatregel moet zijn en in staat een nuttig effect op te leveren, zij men voorzichtig deze maatregel als afdoende te beschouwen. Reeds bovenstaande aanhalingen van **Morgenthaler**, gedateerd Mei 1949 en het feit, dat de ziekte reeds 26 jaar te voren in de wet werd opgenomen, spreekt omtrent de werking van wetsopname een meer dan duidelijke taal. Ik noem in dit verband enkele cijfers betreffende het vóórkomen der ziekte in dit land en neem willekeurig enkele jaren: 1932, 1935, 1937, 1948, 1949 met resp. 201, 50, 133, 117 en 253 gevallen, waaruit mag blijken, dat ondanks verplichte aangifte, uitgebreide isolatiemaatregelen, vernietigingen, behandeling door middel van mijtdodende stoffen, de ziekte haar gang gaat, zodat men haast tot de conclusie moet komen, dat alle moeite tevergeefs is geweest. En dat bij een toepassing der maatregelen, zoals dat in Zwitserland geschiedt!

Moet het, ziende deze historie der Zwitserse mijtziekteplaag en de resultaten der bestrijding overbodig worden geacht ons te bezinnen op het vóórkomen dezer ziekte in ons land en ons af te vragen of onze bijenteelt dit lot ook beschoren is?

Als men het kaartje van Zwitserland in ogen-schouw neemt, dat dateert van de jaren 1922-'28 met

het totaal aantal gevallen in die jaren, waaruit men zonder enige nadere toelichting kan lezen, op welke wijze dit land in het Oosten en in het Westen bedreigd werd door de ziekte, maar het land zelf vrijwel rein was, terwijl men nu, in 1945 (Oct. nr. van de Sch.B.Z.) aldus spreekt: „In het Oosten en het Westen is ons land door mijtziekte-haarden bezet en in het binnenste van het land bevinden zich zorgwekkende haarden. In rustige, maar doel-zekere standvastigheid breiden zich de eenmaal ingenestelde mijten uit, zowel in het aangetaste volk als op de naburige standen. Elk ziek volk is beslist verloren, als wij het niet te hulp komen. In deze gevaren-dreigende situatie moet elke bijenfokker en elke bijenhouder zich duidelijk bewust zijn, dat wij met alle energie de strijd tegen de mijtziekte moeten opnemen”.

Het mag nodig worden geacht, dat wij tot een goed begrip van deze gang van zaken, wat betreft de bijna hopeloze resultaten der bestrijding in Zwitserland enerzijds en anderzijds de zekerheid bij de deskundigen aldaar, dat men uiteindelijk toch verwacht de ziekte meester te worden, op enkele cardinale punten in het ziekteproces, die een dergelijke gang van zaken kunnen verklaren, de aandacht te vestigen.

Verondersteld mag wel worden, dat iedere imker nu wel weet, dat de mijtziekte een parasitisme is, veroorzaakt door een kleine mijt, die zich heeft genesteld in een paar luchtbuizen van het borststuk, (zie voor nadere kennisneming het bijenblad van 1928, 1934, 1935 en 1948) zodat deze buizen verstopt raken door de mijten, larven en eieren van deze, maar dat bovendien, zoals de Zwitser **Schneider**, bekend medewerker van **Morgenthaler** en deskundige op het gebied der mijtziekte-studie, heeft ontdekt, de wortels der vleugels worden aangevreten, waardoor het gebruik van deze niet meer mogelijk is. In Engeland noemt men de ziekte tekenend „krabbelziekte”.

De oorzaak kennende en de plaats, waar de mijt zich in het bijenlichaam ophoudt, zou men de interessante vragen kunnen stellen: Hoe komt de ziekte bij de bij tot stand en hoe is het verloop en de afloop, maar belangrijker in dit verband is het te vragen, hoe het volk ziek wordt en hoe het verloop der ziekte in het volk is. Het proces bij alle zieke bijen van één volk is vrijwel gelijk. Maar dat van de volken onderling kan zeer sterk uiteenlopen.

Hoe komt het, dat het bij het ene volk een snel verlopen dodelijk karakter heeft en zij in andere gevallen pas enige jaren na de besmetting aan het licht komt? Ik noem hier wederom **Schneider** (Sch. B.Z., Sept. 1946) die zegt, dat de verspreiding der ziekte in ziektevrjige gebieden in de meeste gevallen door aankoop van bijenvolken of koninginnen geschiedt. Als het een zwakke besmetting betreft, merkt de imker vaak jarenlang absoluut niets. Maar de mijten vermeerderen zich stil verder. Een zelfreiniging (als bij *Nosema*!) kan niet plaats hebben. Als de mijt éénmaal binnen het volk is, verdwijnt ze niet meer, evenmin als de aardappelkever, zegt een andere Zwitser!

In het voorjaar vertonen sterk besmette volken een groot verlies aan vliegbijen en na een bepaalde tijd gaan de volken beslist te gronde. In deze lange tijdsruimte, dus vanaf de eerste besmetting tot de zichtbare uitbraak, hebben zich een aantal bijen vervlogen en andere volken besmet. Veel meer als men zou vermoeden, vervliegen zich de bijen en niet alleen op de stand zelf. Men kan met zekerheid vaststellen, dat bijen zich heel vaak op vreemde standen vervliegen. Zwerwen van vreemde herkomst bieden vanzelfsprekend steeds een groot gevaar. **Er bestaat dus geen enkel beletsel voor deze naar alle kanten zich verspreidende besmetting.**

Alnaarmate nu de imker meer of minder scherp waarneemt, zal hij in de lente, bij de eerste reinigingsvlucht uit het vlieggat vallende bijen waarnemen z.g. krabbe-laars en na 3-4 jaar gaat dan wellicht voor het eerst een volk aan mijtziekte te gronde. Er zijn gevallen bekend, waar eerst 8 tot 10 jaar na besmetting de volken stierven. (Wordt vervolgd)

De heer Th. Baas te Wolvega zet in dit artikel de bedrijfsmethode uiteen, waarmee hij jaar op jaar zoveel succes heeft. Vele koolzaad-kloverimkers zullen zijn bedrijfswijze dit jaar ongetwijfeld navolgen.

ZEG IMKER.....

wat denkt gij van 80 of 90 pond

Op 19 Nov. j.l. werd in Wolvega onze prachtige bijenfilm „van Immen en Imkers” op het doek gebracht. Voor de aanvang daarvan had ik het genoegen een gesprek te mogen voeren met onze algemeen secretaris, de heer Groenveld.

Natuurlijk ging ons praatje over de bijen en de honingopbrengsten van dit jaar. Over het algemeen waren de resultaten maar matig, evenals in voorgaande jaren. Met voldoening hoorde onze secretaris, dat mijn volken in de laatste vier jaren prima uitkomsten hadden.

Naar aanleiding van dit onderhoud vraagt de heer Groenveld mij, of ik een artikel wil schrijven over mijn bedrijfswijze, waarmee ik elk jaar zulke mooie resultaten bereik. Hoewel ik er van overtuigd ben weinig nieuwe inzichten aan onze leden te kunnen medelen, meen ik toch aan zijn verzoek te moeten voldoen.

Het is jammer ieder seizoen opnieuw te moeten constateren, dat zoveel imkers hun kans, om een flinke oogst binnen te halen, voorbij laten gaan. Ondanks de goede voorlichting in ons Maandblad, in bijenboeken en op cursussen blijven vele bijenhouders door-imkeren op een wijze, waarvan ze nooit vruchten zullen plukken. Ook ik heb in het begin van mijn bijenhouden tot die groep behoord en daardoor een veel te groot bedrag aan onkosten betaald.

Langzamerhand kwam ik tot het inzicht, dat het imkeren, volgens de algemeen toegepaste methode, nooit het nadelige saldo zou kunnen opheffen. Daarom heb ik het roer omgegooid.

En thans blijkt me, dat een beter begrip van het bijenvolk, goed materiaal en goede voorlichting de voorwaarden scheppen om met goed gevolg bijen te kunnen houden.

Juist het gebrek aan belangstelling voor genoemde voorwaarden is de oorzaak, dat ook nu nog vele bijenhouders zo slecht boeren. Maar al te vaak worden de mislukte oogsten toegeschreven aan de koude en natte zomers. Dikwijls ten onrechte. Wanneer we met inzicht de één of andere goede bedrijfsmethode toepassen, dan blijkt een korte periode van zomerse dagen voldoende te zijn voor het welslagen van de honingooft. De afgelopen jaren hebben me daarvan het bewijs geleverd.

Telkens weer sta ik verbaasd over de kleine volken, waarmee men van dichtbij en veraf op de drachtvelden verschijnt. De eigenaars hiervan rekenen stellig op maanden aaneen mooi weer en volle dracht. Het eindresultaat is voor hen meestal: hoge onkosten en weinig honing!

Nog deze zomer hoorde ik een imker zeggen: „Het bijenhouden wordt een luxe liefhebberij. Het wordt me te duur, ik schaf ze af!” En om te voorkomen dat vele imkers onze prachtige en nuttige sport vaarwel zeggen, meen ik aan mijn bedrijfswijze bekendheid te moeten geven.

Voor één potje honing moeten de bijen drie potjes nectar verzamelen (eigen gebruik buiten beschouwing gelaten).

Een klein volk moet daarover langer werken dan een sterk volk. Een eenvoudige waarheid, waarvan alle imkers lang niet doordrongen zijn.

Bij vele bijenhouders is dan ook de grote fout, dat ze een te groot aantal kasten hebben met te kleine volken. Bovendien hebben wij rekening te houden met ons grillig klimaat. Tijdens de dracht tellen we dikwijls weinig zomerse dagen en dan is het geringe aantal vliegbijs niet in staat een flinke portie nectar bijeen te garen. Een eerste vereiste is dus zoveel vliegbijs in het volk te hebben, dat in zeer korte tijd de oogst binnengehaald kan worden.

Dat gelukt me nu elk jaar. Als de honingkamers van mijn volken al goed gevuld zijn, zitten er bij mijn collega's nog geen bijen in.

Niet het aantal kasten met bijen geeft de doorslag, maar het aantal bijen in de kasten.

Mijn oude kasten waren te klein om daarin sterke volken te herbergen (1 broedkamer en 1 honingkamer). De bijen konden zich niet genoeg ontwikkelen en de kleine ruimte werkte het zwermen in de hand.

De heer Gerlofs uit de Blesse, een zeer knap imker, stond me met raad en daad bij en voor zijn goede hulp ben ik zeer erkentelijk. Mijn achtraamskasten verwisselde ik voor twaaltraamswoningen met twee broedkamers en één honingkamer. Hierin *kweek* en *maak* ik nu zeer sterke volken. Ik ben daarmee in 1948 begonnen en de resultaten zijn prima.

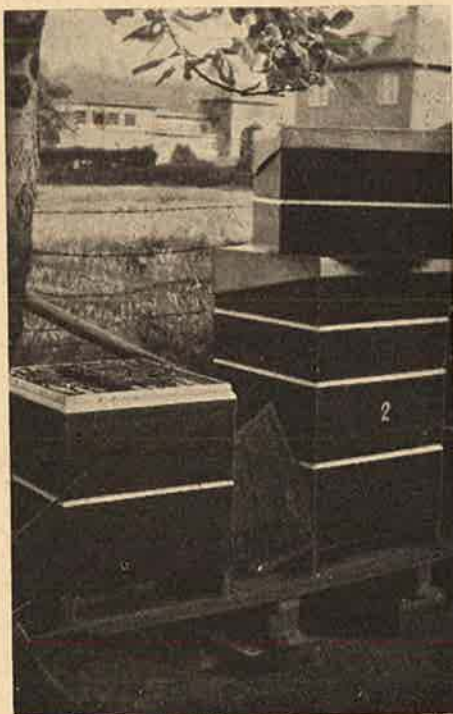
De gemiddelde opbrengst per volk was dit jaar 80 à 90 pond.

De heer De Roever schrijft ergens in zijn boek: „Bijen en Bijenhouden”, dat een tweemaal zo sterk volk een viermaal grotere opbrengst geeft. Ik heb dat onderzocht en ik raad met klem alle imkers aan hiervan goede nota te nemen.

Op welke manier krijg ik nu mijn sterke volken? Om deze vraag te beantwoorden, lijkt het me gewenst u in hoofdtrekken een beschrijving te geven van mijn werkwijze, te beginnen in het voorjaar.

Ga ik naar het koolzaad, dan heeft elk volk minstens 10 of meer ramen broed.

honing per volk....?

Een week voor de bloei van het koolzaad worden de volken sterk gemaakt.

Mijn volken overwinteren in twee broedkamers. Zodra het weer het toelaat, maak ik de bodemplanken schoon en breng het volk in de onderste broedkamer. De bovenste neem ik weg. Van belang is, dat er volop voedsel aanwezig is. Begin Maart (bij goed weer, anders later!) maak ik zo nu en dan aan weerskanten van het broednest de verzegelde honing los. Driemaal in de week geef ik een halve liter suikeroplossing (2 delen water en 1 deel suiker), warm toegediend.

Ik ga daarmee door tot er volop stuifmeel en honing gehaald wordt (bessen, wilgenkatjes, enz.). Is het volk groot genoeg en het weer zacht, dan hang ik een leeg uitgebouwd raam midden in het broednest. Dat herhaal ik na enige weken. De bijen worden nu extra warm ingepakt.

Ondertussen stel ik me op de hoogte met de stand van het koolzaad, mijn eerste drachtbron in de N.O.P., of op de Friese klei. Men kan wel zo ongeveer uitrekenen, wanneer het kan bloeien.

Een week voor de bloei n.l. ga ik mijn volken grondig nakijken en noteer van elk het aantal ramen broed. Dat is niet elk jaar gelijk. Zijn de volken naar mijn oordeel te zwak (en dat zijn ze gauw!) dan ga ik die met het minste broed opruimen. Ze worden weggenomen en de aangrenzende kasten een weinig naar de plaats van het weggenomen volk geschoven.

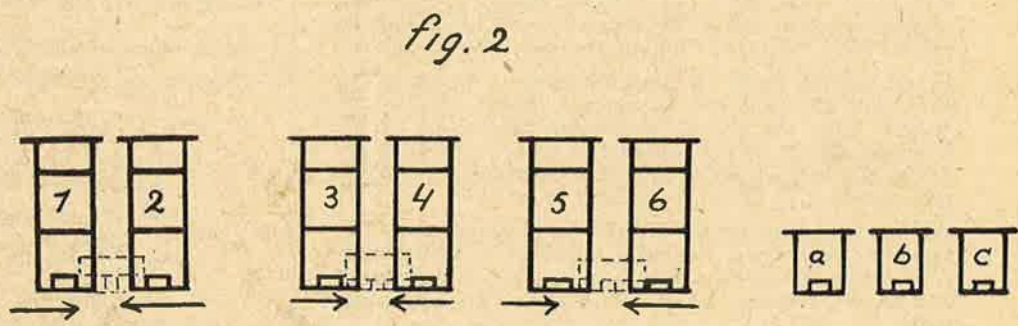
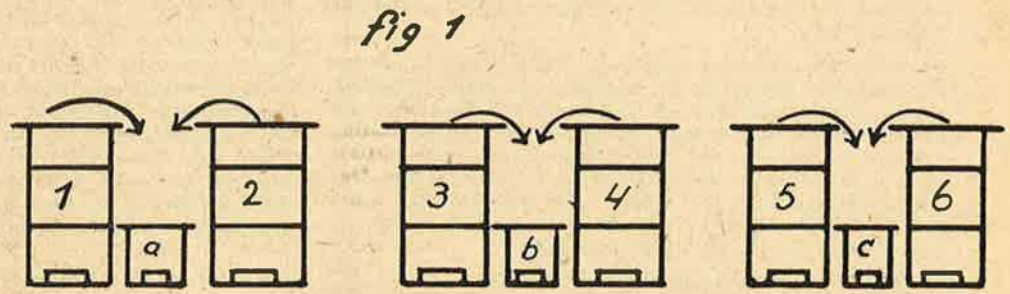
Deze worden dus versterkt met vliegbijen. Het broed en de jonge bijen worden over de andere kasten verdeeld, waarop inmiddels de tweede broedkamer is geplaatst. Zo kan het zijn dat ik mijn volken inkort tot zes of vijf!

Ga ik naar het koolzaad dan heeft elk volk *minstens* 10 of meer ramen broed. Zo ga ik steeds naar de eerste drachtbron, het koolzaad, en de oogst is nog nimmer mislukt. De gemiddelde hoeveelheid koolzaadhoning in 1949 was 40 pond per volk, in 1950 bij slechter weer 25 pond en in 1951 bij korte dracht 25 pond.

Na de bloei van het koolzaad blijf ik het liefst op dezelfde plaats staan, als er tenminste voldoende klaver aanwezig is. Een week vóór of na het slingeren van de koolzaadhoning maak ik kunstzwermen. Dat zal zo ongeveer in de eerste of tweede week van Mei zijn. Daarmee ga ik als volgt te werk.

Tussen twee volken in plaats ik een lege kast met enige uitgebouwde ramen (fig 1). Hiermee is bij het plaatsen van de kasten al rekening gehouden. Van de twee moeren aan weerskanten van de lege kastjes (a, b, c) wordt de minst goede uitgezocht en verwijderd. Daarna sla ik alle ramen van beide volken lichtjes af in de tussengeplaatste kast. Dus de ramen van 1 en 2 in a, van 3 en 4 in b, van 5 en 6 in c. De vliegbijen trekken weer op hun oude volk terug. De oude,

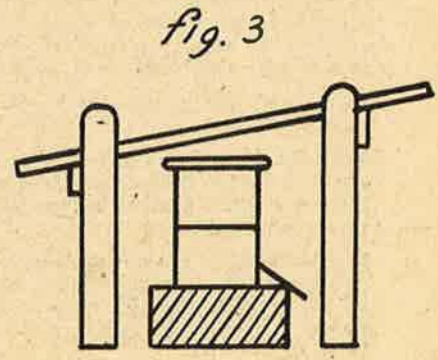
(vervolg op pag. 10)

Figuur 1: Van kast 1 + 2 kunstzwerem in a.
Van kast 3 + 4 kunstzwerem in b.
Van kast 5 + 6 kunstzwerem in c.

Figuur 2: Na het wegnemen van de kunstzweremen worden de kasten naar elkaar toegeschoven; a, b en c komen nu naast elkaar.

Figuur 3: Zij-aanzicht bijenstal, rondom open, alleen afsdak voor regen

(vervolg van pag. 9)

goede koningin met de jonge bijen blijven in hun nieuwe woning, waarin een paar raampjes voedsel worden gehangen. Het is een lust zo'n kunstzwerm te zien werken. Spoedig is er een groot broednest (koningin van het vorige jaar) en de kunstraten zijn dikwijls in enige dagen keurig uitgebouwd.

In de afgeslagen volken worden nu redcellen opgetrokken. Na 8 dagen neem ik alle doppen op één na weg. Heb ik een volk dat betere eigenschappen heeft dan mijn overige, dan neem ik alle doppen weg en hang in elke kast een gesloten dop van dat betere volk (selectie). Van mijn zes volken heb ik dus drie kunstzwermen gemaakt. Als nu de jonge moeren aan de leg zijn, staat er al heel wat klaver in bloei. Doordat de oude volken enige weken geen broed hebben te verzorgen, wordt de voorraad honing voortdurend groter. In 1951 was er, na de bloei van het koolzaad, al dracht op de klaver. De kunstzwermen hebben na drie weken flink wat vliegbijen (passen zich snel aan!). Zodra nu de klaver volop bloeit, neem ik de kunstzwermen weg en zet die op een andere plaats (fig. 2). De oude volken schuif ik naar elkaar toe. De vliegbijen van de kunstzwermen versterken opnieuw mijn honingvolken. Dus die van a kast 1 en 2. enz. Bovendien neem ik uit elke zwerm twee ramen gesloten broed en verdeel die ook over de oude volken. Reeds vóór 20 Juni moest ik dit jaar slingeren. Precies drie weken later voor de tweede keer.

We moeten er vooral om denken op tijd te slingeren. Als de honingkamer bijna gevuld is en de meeste raten geheel verzegeld zijn, moet de honing er uit. Wachten we daarmee te lang, dan worden de bijen traag en het is heel moeilijk ze dan weer aan het werk te krijgen. Ook is het van groot belang elk volk ieder jaar enige nieuwe kunstraten te geven. De moeren leggen er graag in en we kweken daarmee heeslist grotere bijen!

Van de drie kunstzwermen maak ik ongeveer half Juli één of twee volkjes, waarmee ik het volgende voorjaar mijn volken versterken kan.

Na de bloei van de klaver (half Aug.) komen de bijen thuis. De nog aanwezige honing in de honingkamers wordt geslingerd, evenals de volle kantramen uit de broedkamers. De rest mogen de bijen houden. Naar de heide reis ik niet meer, omdat de oogst daarop te onzeker is en de volken er zeer te lijden hebben. Liever begin ik in het begin van September op te voeren. Alle volken krijgen elke avond een liter warme suikerstroop (2 delen suiker en 1 deel water), zolang tot elk volk 15 pond suiker opgenomen heeft. Daarna worden ze luchtig toegedekt.

Dit jaar hadden mijn volken in de tweede helft van September nog 6, 7 en 8 ramen broed.

Mijn kasten staan niet in een bijenstal. Hebben de bijen hun wintervoorraad opgenomen, dan plaats ik er een afdak overheen voor de regen (fig. 3). Ze hebben hun welverdiende rust!

U hebt gemerkt, dat ik geen data heb genoemd. Ik heb ze niet en het lijkt me voor u ook niet gewenst. De verschillende handelingen vallen niet elk jaar op dezelfde data, omdat bij een bijenvolk veel afhangt van de natuur en het volk zelf. Meer nog dan bij elke andere liefhebberij komt bij het imkeren, wat ik zou willen noemen, de factor „aanvoelen”.

Ook ben ik u niet lastig gevallen met een uitvoerig verslag over inkomsten en uitgaven. Het zal u weinig interesseren hoeveel pond honing ik voor eigen gebruik reserveer en hoeveel potjes naar familie, kennissen en vrienden gaan (en dat zijn er heel wat!).

Ik vind het belangrijker u te kunnen meedelen, dat ik de onkosten, uitgegeven voor het reizen met de bijen, voor het aanschaffen van nieuw materiaal, voor suiker enz., ruimschoots vergoed krijg door de verkoop van mijn overvloedige honing.

En zo is het ook bij mijn zwager, die dezelfde bedrijfsmethode toepast.

Natuurlijk hoop ik van ganser harte met dit schrijven niet de indruk gewekt te hebben, dat nu mijn methode de enig juiste is om met succes bijen te kunnen houden. Het zal slechts één van de vele zijn!

Mijn bedoeling is alleen u te doen weten, dat ook nu nog voor de amateur-imker het bijenhouden, ondanks lage honingprijzen en hoge onderhoudskosten, geen nadelig saldo behoeft op te leveren.

Wolvega.

TH. BAAS.

Louveaux, J.; **Observations sur le déterminisme de la récolte de pollen par les colonies d'abeilles.**
La revue française d'apiculture. Livre 2, nr. 68-69 Aug.-Sept. '51, p. 624.

De hoeveelheid verzameld stuifmeel staat in verband met de hoeveelheid open broed. Een moerloos gemaakt volk gaat pas minder stuifmeel verzamelen als het meeste aanwezige broed verzegeld is. Na het verwijderen van de redcellen van dit volk, waarbij het dus definitief moerloos gemaakt werd, verminderde de hoeveelheid binnengebracht stuifmeel geleidelijk om weer toe te nemen bij het optreden van eierleggende werkbijen. Toen deze met eierleggen ophielden, verminderde het verzamelde stuifmeel weer, maar het verzamelen hield niet geheel op. Het halen van stuifmeel is dus niet zo zeer gebonden aan de aanwezigheid van een koningin dan wel aan de hoeveelheid te verzorgen open broed.

Walstrom R. J.; Paddock F. B.; Park O. W. & Wilsie C. P.: **Red clover pollination.**
American Bee Journal vol. 91 no. 6 Juni '51 pp. 244—245.

Bij een veld rode klaver werd een groot aantal sterke bijenvolken geplaatst. Ter vergelijking van de zaad-opbrengst dienden naburige vrijwel gelijk behandelde velden. Enkele bijenvolken werden voorzien van stuifmeelvallende en het bleek dat meer dan 50 % van het verzamelde stuifmeel van rode klaver afkomstig was. De opbrengst aan rode klaverzaad werd bepaald op verschillende afstanden van de bijenstand. Het bleek dat de zaadhoeveelheid sterk daalde bij een afstand van meer dan 400 voet (± 122 m). Het schijnt dat een afstand van 400—600 voet tussen de bijenstanden in rode klavervelden, economisch juist is. Het onderzoek wordt nog nauwkeuriger voortgezet.

toekenning eremedailles

Het Hoofdbestuur verleende in 1951 de eremedaalje der Vereniging aan de volgende leden:

- P. v. d. Brink (afd. Laren N.-H.)
- M. van Eijck (afd. Gouda)
- H. Horselenberg (afd. Heino)
- J. van Huffelen (afd. Epe)
- W. J. Jansma (afd. Beetsterzwaag)
- H. R. van Kammen (afd. Surhuisterveen)
- A. Keetlapper (afd. Beetsterzwaag)
- N. Ligthart (afd. Zijpe)
- H. Paping (afd. Uithuizen)
- J. H. Peters (afd. Bemmell)
- D. Regter (afd. Beemster)
- P. Rens (afd. Zijpe)
- F. Siersema (afd. Emmen)
- A. Smits (afd. Nijmegen)

AFDELINGSBESTUREN

die de voorstellen voor de algemene vergadering (zie blz. 11) willen ondersteunen, kunnen dit vóór 15 Februari doen. De voorstellen worden op de agenda geplaatst zodra zij door 5 of meer afdelingen worden ondersteund.

Officiële mede- delingen

VERSLAG HOOFDBESTUURS- VERGADERING 21 NOVEMBER 1951

Het Hoofdbestuur begon met de bezichtiging van het Bijenhuis, dat nu geheel van de gevolgen van de oorlog is hersteld, niet meer doorregent en er keurig uitziet. In de tuin is ruimte gekomen voor nog meer honinggevendende gewassen. (Leden die een bijzondere honingplant te missen hebben om die in de tuin van hun eigen Bijenhuis te planten, mogen dit beschouwen als een zachte wenk!)

In Engeland bleek de op een tentoonstelling tijdens het Congres aangevoerde honing er beter uit te zien dan in ons land gewoonlijk het geval is. De Engelse honingpot wekt minder associaties op aan jam enz., de pot is breder en minder diep. Dit laatste is van belang om met een honinglepel ook het laatste restje honing uit de pot te kunnen schep- pen; bij onze honingflacon is dat vaak een geknoei. De Commissie afd. Handel zal zich over deze kwesties beraden en de redactie zal aan de oogst en de behandeling van honing de nodige aandacht besteden. Markt- en tentoonstellings- besturen worden verzocht aan de zuiverheid van het product en de verpakking de nodige aandacht te wijden.

Uitvoerig wordt van gedachten gewisseld over de in- en uitvoer van honing en over de honinghandel in het algemeen. Al het mogelijke zal worden gedaan op dit punt iets te bereiken.

De auto van het Bijenhuis heeft meer dan 90.000 km gelopen; de Commissie Handel zal over de vervanging beraadslagen.

Omtrent de plaats van de Imkersdag 1952 kan nog geen beslissing worden genomen.

Het Hoofdbestuur heeft de Minister van Financiën verzocht het transport van bijenvolken naar boomgaarden, koolzaad- en klavervelden enz. toe te staan per belastingvrije landbouwtractor met aanhangwagen. De Minister heeft geantwoord van mening te zijn „dat het vervoer van bijenvolken van een of meer imkers naar standplaatsen bij boomgaarden, koolzaad- of klavervelden en van deze standplaats terug naar de imkers, niet als een weggebruik uitsluitend ten dienste van het landbouwbedrijf (fruitteelt daaronder begrepen) kan worden aangemerkt, aangezien dit vervoer mede ten dienste van de imkers geschiedt. Niettemin ontmoet het bij mij geen bezwaar, dat de hier bedoelde vrijstelling van motorrijtuigenbelasting van toepassing wordt

geacht, indien een landbouwer zijn vrijgestelde landbouwtractor met aanhangwagen(s) bezigt voor het vervoer van bijenvolken naar en van zijn eigen landbouwgronden. Ook indien met dit transport, bij wijze van burenhulp, tevens enige bijenvolken voor een andere landbouwer worden vervoerd, zal met vertoning van een kosteloze belastingkaart genoegzaam kunnen worden genomen.” Reizende imkers kunnen dus bij voorkomende gelegenheid naar deze beslissing van de Minister verwijzen.

Nu geen wettelijk verbod van het spuiten en stuiven in open bloemen kan worden verkregen, zoals onze nabuurlanden dat kennen, zal de Bedrijfsraad trachten gedaan te krijgen dat wettelijk wordt voorgeschreven dat op de verpakking van voor dat doel bestemde giftige stoffen de aandacht wordt gevestigd op de gevaren voor de bijen. Verder zal nog nauwer contact met de Voorlichtingsdiensten worden gezocht.

De voor- en nadelen van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie worden tegen elkaar afgewogen.

In afwachting van nadere besprekingen wordt nog geen definitief standpunt bepaald.

Bij de Bedrijfsraad wordt nogmaals aangedrongen op het organiseren van studiedagen. Besloten wordt dat, zonder in wellevendheid te kort te doen aan de dames, de imkersdagen toch iets meer in het teken van de bijenteelt moeten staan, b.v. door twee prominente figuren, één uit de praktijk en één uit de wetenschap een korte voordracht te laten houden. Ieder kan dan gaan waar zijn belangstelling hem drijft.

Besloten wordt als Vereniging geen contact te zoeken met politieke partijen, doch rechtstreeks de regering te blijven wijzen op de noden der bijenteelt. Als imker zijnde kan men natuurlijk contact zoeken met een bekend kamerlid, de vereniging moet zich buiten de politiek houden.

Het voorstel-Steenwijk wordt besproken; elders in dit nummer is het met het prae-advies afgedrukt. In enige gemeenten in het Westland wordt een actie gevoerd om het bijenhouden tijdens de komkommerbloei te verbieden in verband met de vorming van zaadkomkommers. Het Hoofdbestuur is van mening dat niet vaststaat dat de bijen de schuldigen zijn. De proeven van de Rijksbijenteeltconsulent op dit gebied zullen worden voortgezet, o.a. wordt gezocht naar middelen die de bijen en andere insecten afschrikken.

Het voorstel van afd. Nijmegen inzake jeugdleden is elders in dit blad vermeld. Het Hoofdbestuur ziet in dit voorstel, als het aangenomen wordt, een goede gelegenheid om doeltreffender dan tot nu toe propaganda te maken op scholen.

VOORSTELLEN ALGEMENE VERGADERING

1. Voorstel afd. Steenwijk

Daar alle imkers een gruwelijke hekel hebben aan het voeren met blauwe suiker, zou het dan niet mogelijk zijn gewone suiker te voeren en in het voorjaar zoveel geld terug te krijgen als de accijns bedraagt, gerekend naar 10 kg suiker per volk dat men in het voorjaar heeft?

Prae-advies Hoofdbestuur

Uit verkregen inlichtingen blijkt dat het uitgesloten is dat de regering dit zal toestaan.

2. Voorstel afdeling Nijmegen

De afd. Nijmegen stelt voor jeugdleden tot 18 jaar toe te laten, waarvoor de afdeling hoogstens de helft van de contributie mag rekenen en de helft van het quotum hoeft af te dragen. Jeugdleden hebben dan geen stemrecht, ontvangen wel het Groentje en kunnen alle lezingen en voordrachten bijwonen. Zij kunnen voor hoogstens twee volken suiker ontvangen, maar zijn wel gratis verzekerd.

Toelichting:

De afd. Nijmegen meent, gezien de grote belangstelling van de jeugd tijdens de door haar gehouden „jeugddag” op de tentoonstelling „Bij en Blom” en de daarop gevolgde demonstraties op de bijenstal in het Goffert Stadspark, jeugdige leden tot de vereniging te moeten aantrekken. De afdeling wenst dit te bereiken door bovengenoemde demonstraties en tevens door het lidmaatschap aantrekkelijk te maken, door zo laag mogelijke contributie te heffen. Door deze en later nog uit te breiden maatregelen als: de jeugd zelf een goede en goedkope kast te laten maken, leiding te laten geven door een ervaren imker en op de middelbare scholen een korte propagandafilms te vertonen enz. het aantal amateur-imkers weer in stijgende lijn te krijgen en de naam Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland nog meer tot zijn recht te doen komen.

Prae-advies Hoofdbestuur:

Het Hoofdbestuur betuigt gaarne zijn instemming met dit voorstel.

Vragenrubriek

Vraag 1: Ben ik verzekerd?

Als ik op 1 Januari mijn contributie nog niet heb betaald, ben ik dan evengoed verzekerd? J. S. te L.

Antwoord: Verzekerd zijn alleen leden der Vereniging die hun verplichtingen nakomen. Eén van die verplichtingen is: tijdige betaling der contributie aan de afdelingspenningmeester, d.i. vóór 1 Januari van ieder jaar. U bent volgens de statuten pas lid als door de afde- (Vervolg op pag. 14).

UIT DE JAAGKIEPS

Uit het overlijdens-bericht in ons Groentje van November 1951 heeft U kunnen lezen, dat de grootste bijenteeltbibliotheek ter wereld de naam van Dr. E. F. Phillips draagt. Deze bibliotheek heette vóór 1946 Cornell Bijenteelt Bibliotheek en werd in genoemd jaar, bij het aftreden van Dr. Phillips als professor naar deze vernoemd, als een blijvend aandenken voor hetgeen hij voor deze inrichting had gedaan. In dat jaar waren er reeds meer dan 3000 boeken en tijdschriften verzameld, van Schotland tot Zuid-Afrika en in vele talen geschreven.

We denken wel eens dat alles in Amerika van zelf gaat, maar de volgende aanhaling uit het A.B.J. 1946/9 laat zien dat dit niet altijd het geval is:

Dr. Phillips heeft op originele wijze de belangstelling van de Amerikaanse bijenhouders voor de bibliotheek getrokken door hen te doen bijdragen tot een fonds. Op verzoek ontving de bijenhouder van het fonds een bronzen plaat, een ouderwetse bijenkorf voorstellende. Deze plaat werd op een bijenkast bevestigd en uit de opbrengst van deze kast moest de eigenaar 50 dollar afstaan, dan was de plaat zijn eigendom. Eén imker was overtuigd, dat het werken voor Cornell het bijenvolk inspireerde; het werd zijn beste volk en hij vroeg toen om platen voor zijn andere volken.

Volgens genoemd blad was Dr. Phillips er op zijn reizen steeds op uit om in tweede-hands boekwinkels naar ontbrekende exemplaren te zoeken.

Zo vond hij eens in Parijs een partijtje boeken en

zocht hieruit wat hij nodig had. Maar hij moest de gehele partij nemen, er was zelfs een boek van hem zelf bij. Hij wijfelde niet lang, kocht de partij en bood vervolgens de niet benodigde boeken de verbluffte handelaar te koop aan.

Ook wist Phillips de hand te leggen op de bibliotheken van bekende Amerikaanse imkers, o.a. van Quinby en Langstroth. Hij kreeg een lijst van 83 boeken, waarvan hij er slechts twee nodig had; hij moest ze alle nemen, maar ze waren de 100 dollar wel waard, vooral toen bleek dat in 18 delen Langstroth's naam stond, terwijl zeker 26 delen in diens bezit geweest waren.

In de rubriek Northern Newsreel in The Scottish Beekeeper 1951/10 deelt B. Robertson mede, dat sinds Mei in Zweden het gebruik van zekere vergiften o.a. hexachloorcyclohexaan, arsenicum en thiophosphaatpreparaten gedurende de bloei van het gewas illegaal geworden is, tenzij bewezen is, dat anders de besproeiing geen effect zou hebben. In dit geval mogen de vergiften gebruikt worden, maar alleen tussen 7 uur namiddags en 6 uur voormiddags.

Bij verkoop moeten al deze middelen vergezeld zijn van een afschrift van de regeling, welke het gebruik beperkt.

Deze wet wordt door de Zweedse imkers als een belangrijke, maar verre van voldoende stap in de goede richting beschouwd.

Virus X. Louis Bromfield, bekend auteur en spreker, was de voornaamste spreker op de bestuivings-conferentie in Ardmore, V.S. Hij beschouwt de uitwerking van insecticiden op oogsten voor de bestrijding van schadelijke insecten van weinig waarde. Hij zegt dat de insecticiden niet alleen de plaag niet doen verdwijnen, maar dat het doorlopend gebruik ervan het menselijk ras zal doen ondergaan.

Het geheimzinnige Virus X is volgens zijn mening niet minder gevaarlijk dan de uitwerking van DDT, dat, door personen opgenomen, hun gezondheid ondermijnt.

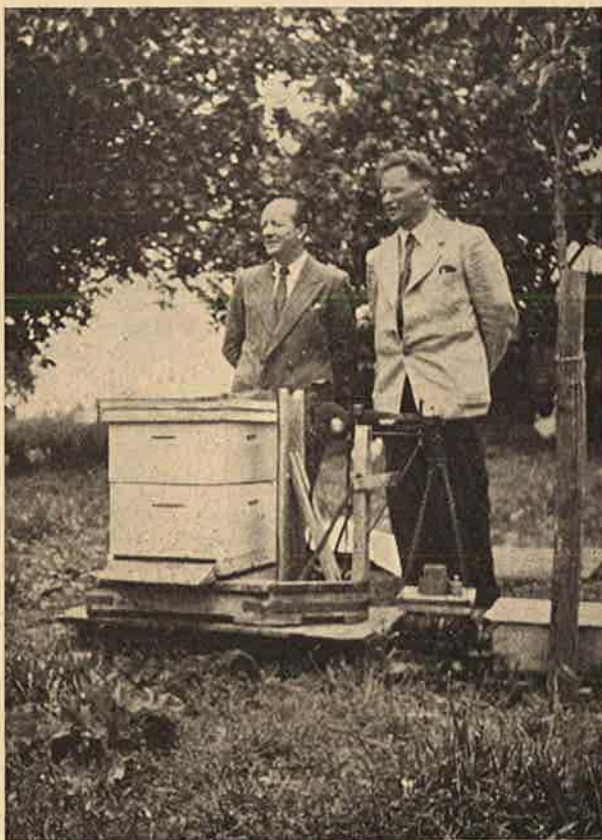
Hij haalde het geval aan van een man, die melk dronk van koeien, welke wegens de vliegenplaag met DDT waren besproeid; verder at hij groenten welke tegen kevers en wormen eveneens bespoten waren. Dit had een ziekte tot gevolg. Zijn ziekte werd beschouwd te zijn Virus X. De handelende dokter ontdekte later, dat DDT aanwezig was in de vetweefsels van deze patiënt, welke weefsels zo zeer waren aangetast, dat de geneesheer niet kon zeggen wanneer hij weer geheel hersteld zou zijn, daar er geen methode bekend is om dit vergift uit het lichaam te verwijderen. Bromfield beweerde verder dat arsenicum-vergiften de vruchtbaarheid van de bodem te niet doen. Sommige percelen zijn zo besmet, dat zij elk jaar minder gaan opbrengen, en dit zal duren zolang deze vergiften gebruikt worden. Een aantal staten hebben nu wetten, die het gebruik verbieden.

Vorenstaande nam ik over uit het A.B.J. 1951/9 en de redactie van dit blad voegt aan het artikel toe:

Een katoen-verbouwer in Arkansas deelde op een meeting mede, dat het voortdurend gebruik van arsenicum-houdende vergiften op de katoengronden het voor hem onmogelijk maakte rijst als wisselbouw te gebruiken.

En in de Gazette Apicole 1951/8 kunnen we lezen dat in de omgeving van Darmstadt door zorgeloosheid veel restanten van insecticiden in beekjes terechtkomen, waardoor veel vis, vooral forellen de dood vonden.

Volgens de N. Westdeutsche Imkerzeitung 1951/7

JékaVé (rechts) op bezoek bij de groot-imker Yves Michaud (links) aan de voet van de Pyreneeën. Om de toename of afname van het gewicht van het volk op de bascule vast te stellen worden oude bronzen munten gebruikt.

Yves Michaud legt zich toe op het kweken van zachtaardige volken. Het gebaar dat hij hier maakt wijst er niet op dat hij daarin geheel geslaagd is, maar... er zat onweer in de lucht, hoewel het nog pas eind Mei was.

maakt de Urzuchter H. Peschetz momenteel een zeer slechte beurt in de Duitse bijenpers en dit door de uitlatingen van zijn vroegere hoofdvertegenwoordiger Hans Wasserthal. Volgens deze moet Peschetz eens een dertig kasten bijen gekocht hebben. De koninginnen hieruit moet hij als Peschetz-raskoninginnen hebben verkocht; het waren wel Krainer-bijen, maar zij hadden met Peschetz niets te maken.

Verder kon Peschetz op het gezicht zien of een jonge moer bevrucht is, gevolg: veel klachten over darrenbroedige koninginnen.

Thans begrijpen onze lezers, aldus genoemd blad, waarom de naam Peschetz in Oostenrijk zo weinig zegt. „Die dummen Deutscher” zijn door de dikwijls unfaire propaganda van de Carnica Zuchtterring beetgenomen. De 652 medeleden van het Carnica-Verband, die er trots op waren door Peschetz als na-telers erkend te worden, hebben er veel toe bijgedragen, dat het zover is gekomen. Blijkbaar worden we ook door een „Führer” op het gebied der bijenteelt gemakkelijk beetgenomen.

Genoemde Wasserthal schijnt in de Deutsche Bienenzeitung 1951/1 over Peschetz geschreven te hebben. In de Carnica Zuchtterring 1951 7/8 verdedigt Peschetz zich en heeft hiervoor 4 bladzijden van het „grootste vakblad voor de koninginneteelt” nodig. Het is te hopen dat zijn bijen niet zo twistziek zijn. Ondertussen schijnt het dit blad toch niet erg naar de vleze te gaan, daar het in de toekomst om de twee maanden zal verschijnen.

Hierbij nog een paar foto's van mijn bezoek aan Franse imkers. Op de ene foto ziet U Jékavé naast Yves Michaud, die in 1949 ons Congres in Amsterdam bezocht en zeer enthousiast was over ons land. Hij is vice-President van de Nationale Unie van de Franse Bijenteelt en zelf groot-imker. Hij woont in Jurançon bij Pau, (aan de voet van de Pyreneeën), een bekende wijnstreek.

M. Michaud staat achter één zijner kasten op de weegschaal, hij gebruikt ook de enkelwandige Amerikaanse kasten. Het gewicht van de kast werd vastgesteld door oude grote bronzen Franse munten, waarop o.a. nog de beeltenis van Napoleon III.

M. Michaud was een zeer hoffelijke gastheer, die ons veel van zijn bedrijf liet zien. Hij legt zich vooral toe op het kweken van zachtaardige volken, waarin hij, volgens zijn zeggen, goed geslaagd is. Dat dergelijke volken ook nog wel eens lastig kunnen zijn kunt U op de andere foto zien. Deze werd genomen op één van de buitenstanden, gelegen in een bos, voor de acacia-dracht. Deze bijen waren erg agressief, maar er zat onweer in de lucht.

Als materiaal voor zijn beroker gebruikte onze gastheer overjarig hooi, dit voldoet volgens hem uitstekend en is goedkoop. Alleen het neemt nogal plaats in, hij sleepte een grote jute zak vol mede.

In het Zuiden van Frankrijk vindt men nog wel vuilbroed. Volgens Michaud moet men zieke volken een aantal jonge bijen uit een gezond volk geven, waarna het zieke volk zich herstelt. Onze gastheer was ook nieuwsgierig naar een mogelijke afzet van Franse honing in ons land, voornamelijk heidehoning uit de Landes, maar ik heb ook hem op de lage prijzen alhier gewezen.

De honingprijzen per kg zijn in Frankrijk als volgt vastgesteld:

aan consumenten 400 fr.

aan de tussenhandel 320 fr., terwijl de was 800 fr. kost.

(De Franse franc is iets meer dan onze cent).

In het November-nummer 1951 vertelt Jan van Veldzicht over de bijenkast van de Duitse onderwijzer, die zelf nog geen bijen hield, en toch een bijenkast op de markt bracht. In Gleanings 1951/8 lezen we iets dergelijks in een artikel: Nieuwe vinding voor Uw bijenkasten.

Mrs Mintie Pearl Elliott is met iets nieuws op de markt gekomen, hetgeen voor duizenden in de bijenteelt van groot nut zal zijn. Zij heeft het „The Honey Bee Self Jar Filler” gedoopt. Deze uitvinding bestaat uit een honingkamer, waarin 9 honingpotten geschroefd kunnen worden. Zijn deze door de bijen gevuld dan behoef men ze maar los te schroeven, om de honing zonder overlast van de bijen te oogsten. Beroker, sluijer en handschoenen zijn dus overbodig. De uitvindster heeft een kast voor een raam in haar kamer geplaatst en als ze honing nodig heeft behoef zij slechts het deksel op te lichten.

Mrs Elliott is nog niet lang „in de bijen.”

„Ik wilde bijen houden, zegt ze, maar kon geen kast naar mijn keuze vinden. Daarom heb ik „de zelfvullende kast” ontworpen en droeg mijn man (timmerman) op deze te maken. De uitvinding is in 1949 gepatenteerd”.

Thans worden de kasten op kleine schaal geleverd aan vrienden en kennissen en aan de vraag kan niet worden voldaan.

Tenslotte nog Ds. Helderling in de Geldersche Volksalmanak 1842:

Wil men de bijen jagen, dan doet men het op dien tijd des jaars dat de bijen het ruimste hun brood verdienen kunnen en gaat ermede naar een landstreek, waar zich van rondom de heerlijkste koolzaad-velden in vollen bloei ontwikkelen. Daar jaagt men den zwerm af, plaatst dien op een honigkorfje en brengt hem terug naar de oude plaats, om hem allengskens te doen ontwikkelen en voor te bereiden voor de aanstaanden boekweit-oogst. De oude bij blijft in den vollen overvloed.

Het is goed dat de nieuwe bij gelegenheid gegeven wordt om zich allengskens te ontwikkelen. De te grooten overvloed van werk en winst, zoude haar, evenals de mensch, minder voegen, dan de trapsgewijze ontwikkeling harer krachten; zoo worde de knaap het liefst in zoodanig eenen kring geplaatst, die het meest aan het ouderlijk huis gelijkvormig, hem van lieverlede de vreemdelingschap invoert.

Alle plotselinge overgangen zijn storend, wanneer zij niet zoo natuurlijk als mogelijk is, gemaakt worden. Hoe noodig het is zich vooraf tot eenen rijken oogst voor te bereiden, dit weten misschien slechts diegenen bij ondervinding, die hier met tranen zaayen en reeds daarboven met gejuich maayen. Een voorsmaak heeft de jongeling er van, die langen tijd met moeite en trouw werkte; jaar en dag zich alle ontbeering getrooste, en nu eindelijk eene eigene broodwinning ontvangt, en met handen geschikt voor elken arbeid, zijn eigen werk in overvloed vindt.

Jékavé.

lingspenningmeester het verschuldigde quotum aan het Bijenhuis te Wageningen is afgedragen. U, en met U ongeveer de helft van onze lezers, hebben in de eerste maanden van het jaar geen recht op uitkering van de verzekering omdat het grootste deel van de ledenlijsten en het grootste deel van het quotum pas in Januari en Februari te Wageningen worden ontvangen. G.

Vraag 2: Diverse onderwerpen.

a. Ik ben in het bezit van enige bijenvolken, gehuisvest in kasten, waarvan 2 kasten met prima volken en moeren van 1951. Op deze moeren stel ik veel prijs. Gesteld nu dat één van deze goede volken gaat zwermen, terwijl het andere prima volk op zwermen staat. Kan ik de goede moer na het zwermen uitvangen en weder aan het volk teruggeven, of gaat ze er weer af? Of kan ik kast 2 welke op het zwermen staat ontdoen van moer en doppen en daarin de z.g. afgezwermde moer geven en de uitgevangen moer van kast twee zonder tot zwermen te komen aan kast 1 geven?

b. Wanneer een goed volk gezwermd heeft en bij uitbreking der doppen verschillende jonge moeren uitlopen of rijp zijn, kan men dan zo'n goede jonge moer zonder meer en te allen tijde in een minder goed volk doen, of moet men hiermede wachten totdat deze kast gezwermd heeft? Of moet men wachten totdat deze op zwermen staat?

c. Indien men een goede moer wil bewaren totdat een minder goed volk heeft gezwermd en men deze hieraan wil toevoegen, kan men de in te voeren moer — die reeds bevrucht is — al vast in een moerhuisje op de ramen van dit volk leggen?

Zouden de bijen hun eigen moer en de in de kast gereed gelegde moer zolang voedsel geven, of bekommeren zij zich niet om deze vreemde moer?

d. Wanneer men moeren wil invoeren, is het dan persé nodig dat deze enige dagen in een moerhuisje worden gehuisvest of kan men deze, na in wat honing te hebben gedompeld, zo maar in het volk laten lopen?

e. Als men een reeds bevruchte moer in een ander volk brengt, wacht deze dan met het inleggen totdat het broed van haar voorgangster is uitgelopen of begint ze terstond met inleggen?

f. Wanneer men een jonge moer inlegt kan het, wat honing betreft, nog enig voordeel opleveren als men de dan overbodig geworden darren na uitvlucht de toegang tot de woning belet of gebruiken deze dieren niet veel honing?

g. Hier heeft men volop kersen, appels, peren, paardenbloemen, klaver, acacia, lindes en struikheide. Bovendien, van het voorjaar en zomerbloemen stuifmeel voldoende. Is het in dit gebied wenselijk om de

bijen normaal te laten zwermen, of moet men dit door uitbreken van moerdoppen en dergelijke geruime tijd tegengaan? X. te R.

Antwoord:

a. Door de oude moer aan het volk, dat gezwermd heeft, terug te geven (waardoor waarschijnlijk ook de bijen van de zwerm zullen terug vliegen) voorkomt U verdere zwermrij niet; evenmin door de moeren van Uw beide volken onderling te verwisselen, zelfs niet, indien U voor de verwisseling de doppen verwijderd. Uw behandeling heeft in beide gevallen slechts tot gevolg, dat het zwermen een week wordt uitgesteld, tenzij er intussen andere factoren een rol gaan spelen (b.v. drachtpauze met sterke daling van temperatuur).

b. In een minder goed volk de oude moer vervangen door een jonge pas uitgelopen koningin leidt meestal tot mislukking. De moer van een minder goed volk moet vervangen worden door een jonge bevruchte reeds volop eierleggende moer. Niet wachten tot het minder goede volk gezwermd heeft.

c. Een volk met een bevruchte moer en met broed zal meestal een andere bevruchte moer, welke in een huisje op de raten wordt gelegd, wel enige tijd in het leven houden. Men is hiervan echter nimmer zeker en daarom moet deze wijze van handelen worden ontraden in die gevallen, waarin men op behoud van de opgelegde moer bijzonder prijs stelt. En bovendien, waarom dit ophoudt? Als U de moer van een minder goed volk wilt vervangen door een goede moer, dan behoeft U toch niet te wachten tot dit minder goede volk gezwermd heeft? Als U de beschikking over een goede moer hebt, vervang dan onverwijld de minder goede door de goede.

d. Voor wat het invoeren van koninginnen betreft moge ik U verwijzen o.a. naar de artikelen hierover in het Groentje van October en November 1950, no. 10 en 11, blz. 156/157 en 172 t/m 175 (methode Broeder Adam).

e. Als men een bevruchte en reeds eierleggende moer in een ander volk brengt (dus de oude door de nieuwe vervangt) begint de nieuwe moeder aanstonds te leggen en wacht dus niet tot het broed van haar voorgangster is uitgelopen. Dit laatste is meestal wel het geval, als men een bevruchte moer invoert, die nog niet aan de leg is. Dus bij omwisseling alleen een volop eierleggende moer invoeren.

f. Darren gebruiken vrij veel honing. Een volk met een bevruchte jonge moer heeft geen darren meer nodig. Als er dus een groot aantal darren in zo'n volk aanwezig is, kan afvangen inderdaad nut hebben. U spreekt echter van „de toegang tot de woning beletten”. Dit kan natuurlijk wel, maar zal niet veel ba-

ten, aangezien die darren dan heel eenvoudig bij andere volken binnen gaan, zonder door deze gehinderd te worden.

g. Het is niet duidelijk wat U bedoelt met „normaal te laten zwermen”. Bedoelt U hiermede, de natuur eenvoudig haar loop te laten, dan moet zulks ernstig worden ont-raden. Er zijn verschillende methoden, welke U met succes kunt toepassen, maar U dient in elk geval de gang van zaken in de hand te houden, welke methode U ook toepast. Als U een zwermmethode toepast, dan behoort U te bepalen of en wanneer de zwerm af komt; dit moet niet geheel aan de bijen zelve worden overgelaten. S.

Vraag 3: Ruwe honing.

Kan men ruwe honing als 1e kwaliteit honing kwalificeren?

J. H. W. te D.

Antwoord: Onder „ruwe honing” wordt verstaan honing in de raat, zoals deze uit korf of kast wordt gesneden. Die aanduiding slaat niet op de kwaliteit. „Ruwe honing” kan dus van slechte, goede, maar ook van zeer goede en van de beste kwaliteit zijn. Een zorgvuldig behandeld onberispelijk stuk heidehoning in maagdelijke raat en van voldoende afmetingen zal men echter meestal niet als „ruwe honing” aanduiden, doch men zal hiervoor liever de benaming „1e kwaliteit raathoning” bezigen. S.

Vraag 4: Zwerm in October.

Op 8 October kwamen mijn huisgenoten mij waarschuwen, dat er een zwerm bijen vloog. Ik wou dit eerst niet geloven, doch achteraf bleek, dat het inderdaad juist was. Ik kon me echter niet voorstellen, dat het een van mijn eigen volken was, die uitgevlogen was, omdat alle kasten en korven normaal vlogen op deze zonnige dag en ik hieraan de laatste tien dagen ook niets had gedaan. Later hoorde ik dan ook, dat bewoners van een 200 meter verder gelegen straat de zwerm hadden zien passeren. Tegen de avond hing ze aan een boomtak en daar het koud begon te worden heb ik haar in een klein 4-raams boogkorfje met uitgebouwde lege raten gedaan en er wat suikeroplossing ingegoten.

De volgende morgen hadden ze alles orgenaald en toen heb ik er iedere dag een kommetje met suiker ondergezet. Eergisteren heb ik haar voor het laatst gevoed en ze weegt nu 12 kg. Ze vliegt normaal als ieder ander volk.

Ik zou dan ook gaarne van U vernemen wat dit voor een zwerm geweest is en zie Uw antwoord in deze met belangstelling tegemoet.

P. B. te T. A.

Antwoord: De hierbedoelde zwerm is waarschijnlijk een z.g.n. hongerszwerm geweest. Deze heeft vermoed-

delijk korf of kast verlaten wegens gebrek aan voedselvoorraad of wel het is een „kaal volk" geweest, dat een imker te lang zonder voldoende voedsel in een ledige woning heeft laten staan. S.

Vraag 5: Diverse onderwerpen.

a. Zijn kranten wel poreus genoeg voor winterbepakking bovenop?

b. Welke moeder tuut, de oude of de eerstgeborene jonge moeder?

c. Wanneer men tijdens de hoofddracht de stuifmeelval plaatst, zal de nectarvloed hierdoor dan ook verminderen, met het oog op de nauwe gaatjes der val, of heeft dat geen invloed?

d. Hoe zien de bijen de zon t.o.v. het vlieggat? Dit zal bij Zuid-, West- of Ooststand wel verschillend zijn? B.v. bij zuidstand kan de bij de zon „vóór" zien, omdat ze recht op de zon toevliegt; maar ook achter, omdat de bij, voordat ze vertrekt, vaak met het gezicht naar de kast blijft rondvliegen. Zal ze bij Noordstand een andere dans uitvoeren dan bij Zuidstand, met de drachtplant in dezelfde richting?

C. V. te L.

Antwoord:

a. Gebruik voor winterbedekking liever een paar kleedjes van wol of jute.

b. De jonge moeder tuut en niet alleen de eerstgeborene, maar ook de later uitlopende.

c. Door het plaatsen van een stuifmeelval zal ongetwijfeld het honinggewin iets of wat ongunstig worden beïnvloed. Maar tijdens een hoofddracht plaatst men bij voorkeur niet de stuifmeelval.

d. Mij is niet duidelijk, wat de heer V. met het eerste deel van deze vraag bedoelt. Voor het geval het vlieggat naar het Noorden gericht staat zullen de bijen geen andere „dans" maken dan bij een stand in omgekeerde richting. S.

Vraag 6: Papaver, Reseda, Arabis.

a. Worden de volgende papaver-soorten door de bijen bevolgen: Danebrog, paeoniflorum, Rhoeas?

b. En de Reseda odorata grandiflora?

c. Weet U een leverancier voor Arabis-zaad? J. D. Z. te A.

Antwoord:

a. De genoemde papavers zijn éénjarig, ze leveren de bijen veel stuifmeel, geen honing. De variëteiten met dubbele bloemen nemen we voor de bijentuin niet. Zaaïen in April op een zonnige standplaats, uitdunnen op een onderlinge afstand van 30 cm, niet verplanten. Om lang bloemen te hebben normaal's zaaïen in Juni. Men zegt wel eens dat de bijen die op papaver vliegen moeite hebben om hun woning terug te vinden. Let U er eens op?

b. Reseda odorata is een éénjarig

plantje dat druk door de bijen wordt bevolgen, zowel voor honing als voor stuifmeel. April-Mei zeer ruim op zonnige standplaats zaaïen, uitdunnen op 15-20 cm. Om er lang plezier van te hebben tot Juli elke maand wat zaaïen en de uitgebloeide stengels verwijderen.

c. Het zaad van Arabis alpina kunt U bij elke goede zaadhandelaar krijgen. Het wordt in Mei gezaaid en de plantjes worden op een onderlinge afstand van 30 cm verplant, bloeit dan het volgende voorjaar.

Het is een vaste plant die dus ieder jaar terug komt; ze wordt ongeveer 20 cm hoog. De bijen vliegen er druk op. Geen dubbelbloemige variëteit nemen voor Uw bijentuin! Het verdient echter meer aanbeveling Arabis ongeslachtelijk te vermenigvuldigen door scheuren. Zaaïlingen groeien doorgaans hoger en wilder en geven minder bloem. Tracht dus liever een aantal plantjes van een goede vaste-plantenkweker te krijgen en die zelf te vermenigvuldigen. G.

Afdelingsberichten

AFDELING WIERINGEN

Met diep leedwezen ontvingen wij het ontstellende bericht van het plotseling overlijden van ons hooggeacht lid en vriend de heer

FEIKO IJZER

Hij bereikte de leeftijd van 54 jaar.

Wij verliezen in hem een actief lid, een goed vriend en een onzer beste imkers. Wij hopen dat het zijn vrouw en kinderen gegeven moge zijn de kracht te vinden om het voor hen zo zware verlies te kunnen dragen.

HIJ RUSTE IN VREDE.

Namens de afdeling,
H. G. RUMP, secr.

AFDELING GOUDA

Op 29 September overleed ons lid de heer

G. BENT

te Waddinxveen. Hij bereikte de leeftijd van 82 jaar en heeft bijna zijn hele leven gelimkerd, eerst lange tijd te Winterswijk, daarna te Vriezenveen en na 1946 te Waddinxveen. Met hem is een groot liefhebber der bijen heengegaan, die zijn vak door en door kende.

HIJ RUSTE IN VREDE.

TH. H. KOCK, secr.

AFD. AMERSFOORT

Op de laatst gehouden ledenvergadering was onder meer aan de orde: contributieverhoging van f 5.— op f 6.— wegens de verhoging van het quotum; een meerderheid hiervoor kon niet gevonden worden, zodat er voor een afd. met ± 90 leden $90 \times f 1.50 = f 135.—$ overblijft. Groot kan de actie van zo'n afdeling niet zijn.

Hoe staan andere afdelingen ervoor? Zijn daar de contributies hoger? Is dit niet het geval, dan lijkt de verhoging van het quotum niet gelukkig, temeer als vermindering van het ledental hiervan het gevolg is.

Is een contributie van f 6.— voor het weinig winstgevende imkersbedrijf normaal of te hoog? Is ze te hoog, dan is ook het quotum te hoog. En wie moet eerst bezuinigen, de afdeling of de vereniging? L. F. HEMELS

AFD. BEETSTERZWAAG EN OMSTR.

De op Zaterdag 1 Dec. gehouden vergadering was vrij goed bezocht. Naar aanleiding van de laatstgehouden markt kreeg het bestuur toezegging, dat men het volgend jaar kon rekenen op een grotere aanvoer. De contributie werd met een gulden verhoogd en gebracht op 5 gulden plus incassokosten.

De bijenteeltcursus van deze winter wordt bezocht door 15 deelnemers.

Over de niet lonende honingprijzen ontspan zich een levendige discussie; verder meende men, dat de consument nog te weinig weet van de grote voedingswaarde van honing en er lang niet altijd zeker van is, in de winkels een zuiver Nederlands product te krijgen.

AFD. WINSCHOTEN

Openbare eindelijk bijenteeltcursus

Gisteravond had in hotel „De Nederlanden" de openbare eindelijk plaats van de bijenteeltcursus voor Winschoten en omgeving, onder leiding van de heer F. Nanninga van Westerlee. Het onderwerp voor deze laatste avond was: „Met de imker het bijenjaar rond", waarnaar door de talrijke aanwezigen met aandacht werd geluisterd.

Hierna werden door de voorzitter, de heer A. Heidekamp, de diploma's uitgereikt aan de heren: G. Smit, H. Snoek, W. Boelema van Scheemda, B. C. Drent, C. Rademaker van Westerlee, H. J. Westers, A. Boelens, J. Tuin, G. Goren, A. J. Koopman, M. Schoonhoven en W. Rosing van Winschoten, H. Rozema, I. G. Toren, J. Eelsing en G. Hekman van

De deelnemers aan een der praktische lessen

Blijham, R. Bakker en A. Bisschop van Oude Pekela en mevr. J. Boerema—Dinkla van Midwolda. Verder bracht hij dank aan de heer Nanninga voor de

prettige en duidelijke manier van les geven.

De aanwezigen werden door de vereniging op koffie met zuivere honingkoek getracteerd, die zich uitstekend liet smaken.

Aan het slot bracht mevr. Boerema nog een woord van dank namens de cursisten aan de heer Nanninga en het bestuur van de afd. Winschoten voor de leerzame cursus.

AFD. SCHEEMDA

Op 14 Dec. hebben we onze jaarvergadering gehouden, waar maar 14 leden aanwezig waren. Na de opening en een speciaal welkom voor de secr.-penn., die na een zware operatie weer aanwezig kon zijn, werden de notulen gelezen. De kascommissie bracht verslag uit over haar bevindingen en de boeken bleken in goede orde te zijn. Bij de bestuursverkiezing kwam geen verandering in het bestuur, daar de heer S. Tolk als secr.-penningm. en de heer W. Meijes als vice-voorz. als zodanig werden herkozen. Beide heren namen hun benoeming aan. Bij het terugbetalen van het suikergeld werd algemeen besloten dit later te verrekenen bij de bestelling van suiker a.s. voorjaar.

Na behandeling van de rondvraag werd de vergadering gesloten en de leden een tot weerziens toegewenst.

AFD. HEINO

De afdeling Heino hield op j.l. 7 Dec. haar jaarvergadering. De belangstelling van de leden was dit keer bijzonder groot, dank zij het besluit om het terugontvangen suikergeld alleen op deze jaarvergadering te verdelen. Uit het verslag van de penningmeester bleek, dat er een behoorlijk batig saldo was en dat de tentoonstelling ook nog een klein voordeeltje opleverde. Het door onze afdeling dit jaar opgerichte koninginneteeltstation mocht zich reeds in veler belangstelling verheugen. De bevruchting der jonge moeren viel niet tegen. Enkele raszuivere KRAINERkoninginnen konden worden aangeschaft, waarvan we het volgende seizoen hopen verder te telen. Er zijn reeds vele jonge koninginnen besteld. De leden van onze afdeling gaan in de levering voor, maar bij niet te veel tegenslag kunnen ook leden buiten de afdeling er van profiteren. De heer A. Nobbenhuis is de beheerder van het station en de koninginneteler. Het bevindt zich te Wythmen, gemeente Zwollerkerspel, Heinoseweg 23, op een bijzonder gunstige plek, een straal van 10 km. is er darrenzuiver. Het is in de zomer te

allen tijde te bezichtigen, maar voor inlichtingen is het beter van te voren even te schrijven. Ook komt de heer Nobbenhuis graag op een afdelingsvergadering er over spreken en een en ander toelichten. We hopen nu maar dat we een gunstig seizoen mogen hebben.

A. H. LUTJE SCHIPHOLT, secr.

AFD. HEERDE

Op 23 November hield de afd. Heerde een vergadering die door de voorzitter met de gebruikelijke welkomstgroet werd geopend. Spr. heette de beide nieuwe leden welkom, die voor het eerst aanwezig waren en sprak de hoop uit dat zij trouwe leden zullen blijven en in de toekomst nieuwe leden zullen winnen.

Na de behandeling van enkele agenda-punten, waarbij de contributie werd vastgesteld op f 4.50, gaf de heer Kiphagen eerst aan de hand van een zeer mooie plaat een duidelijke uiteenzetting van het lichaam van de honingbij om daarna aan de hand van lichtbeelden iets te vertellen over het leven der bijen en de inwintering. Daarna kwamen de tongen los en werd gezellig met elkaar gebabbeld. De voorzitter dankte de heer Kiphagen voor zijn prettige en duidelijke toelichting en sprak de hoop uit dat er meer van dergelijke avonden zouden volgen.

G. J. VAN DIJK, secr.-penn.

AFD. BEMMEL

In de gehouden Jaarvergadering, welke zeer goed was bezocht, heeft onze voorzitter een nabeschouwing gegeven over het afgelopen verenigingsjaar. Het jaarverslag van de Secretaris en de Penningmeester was geheel naar genoegen. Door het Hoofdbestuurslid, de heer B. van der Sande, werd met toepasselijke woorden een medaille aangeboden aan onze voorzitter de heer J. H. Peters, wegens zijn 25-jarige bestuursfunctie van de Afd. Bemmell.

Met goede plannen voor het komende jaar ziet de afd. Bemmell „Hoop doet leven" 1952 als bijenjaar tegemoet.

P. J. BOUWMAN, Secretaris.

AFD. ZEIST

Op Vrijdag 23 Nov. hield ons H.B.-lid, de heer J. H. van Dijk uit Bilthoven, een causerie voor de leden onzer afdeling, welke causerie met lichtbeelden en films werd toegelicht.

Aangekondigd was een lezing over de zeven wonderen van het bijenvolk, doch door omstandigheden sprak hij, op de van hem bekende geestige wijze, meer over de Imkerij van Broeder Adam (Kärle) in Engeland, die daar maar liefst meer dan 500 volken onder zijn hoede heeft. De heer Van Dijk had deze Imker dit jaar bezocht, waarvan hij o.m. getuigde met de door hem meegebrachte plaatjes.

Hierna volgde de film „De Honingbij", een combinatie van onze Verenigingsfilm en een Russische bijenfilm.

Hoewel de Russische toestanden niet overal op die bij ons van toepassing zijn, meent ondergetekende dat de onverkorte Russische film leerzamer was dan de vertoende combinatie.

Niettemin bevatte ook deze film veel interessants.

Hierna vertoonde de heer Van Dijk ons nog een Californische film over de sinaasappelteelt, van het bespuiten der bloesems tot de verkoop van de „Golden Skin"-vruchten in alle werelddelen. Onze voorzitter, de heer P. S. van 't Hof, bracht de heer Van Dijk een zeer verdiende hulde voor deze belangwekkende avond. De afwezigen hadden ongelijk!

De secretaris

G. KRABBENDAM.

Inhoud:

Voor de Groentjes van ons	
Groentje	1
1952	2
Boekbespreking	2
Ingezonden stukken	2
Honingprizen en Honinghandel	3
Congres-Indrukken	4
Heeft het nut	6
Zeg imker	8-9
Documentatie	10
Officiële mededelingen	11
Vragenrubriek	11
Uit de Jaagkieps	12
Afdelingsberichten	15

Hoofdbestuur: Voorzitter: Mr. L. R. J. ridder VAN RAPPARD, Arkelsedijk 60, Gorinchem, Telefoon 2825
Secretaris-Penningmeester-Redacteur: R. P. GROENVELD, Bijenhuis, Wageningen, Telefoon 2863

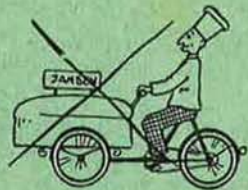
Leden:

Friesland:	T. J. STIENSTRA, Pinkstraat 18, Leeuwarden, Telefoon 7856
Groningen:	A. S. PLANTING, Legroweg 17, Paterswolde, Telefoon 361
Drente:	J. TIMMERMANS, Broeklaan 46, Assen
Overijssel-Oost:	H. J. LOHUIS, Almloseweg D 62, Albergen, Telefoon 221
Overijssel-West:	J. H. SCHWIETERS, Dedemsvaart-Dorp, Telefoon 95
Veluwe:	A. VAN ROOIJEN, Molenstraat 19, Ede, Telefoon 8337
Graafschap en Lijmers:	G. J. A. MEIJER, Babberich, Telefoon 252
Betuwe:	B. A. v. d. SANDE, Javaplein 10, Nijmegen, Telefoon 22878
Utrecht:	J. H. VAN DIJK, van Goyenlaan 39, Bilthoven, Telefoon 2678
Noord-Holland:	R. TER BRUGGE, Kennemerstraatweg 220, Heiloo, Tel. Alkmaar 2981
Zuid-Holland:	A. VINK, Mezenlaan 57, Den Haag, Telefoon 392761
Zeeland:	PRUD. DE BRUINE, A. 133, Zuiddorpe
Noord-Brabant:	J. A. v. d. ZWAARD, Burgemeester Pastoorstraat 38, Breda, Tel. 9152
Limburg:	G. H. VOGELY, Zandweg 101, Heerlen
Directeur Bijenhuis:	H. SEUNNINGA, Bijenhuis, Wageningen, Telefoon 2863

IK BEN BAKKER...

IK KOOP HET BROOD VOOR MIJN
GEZIN NIET BIJ MIJN COLLEGA...

MAAR BETREK HET VAN MIJN EI-
GEN ZAAK...

DAT IS VOORDELIGER!

WIJ ZIJN NEDERLANDSE IMKERS..

WIJ ZIJN SAMEN EIGENAARS VAN
HET BIJENHUIS TE WAGENINGEN..

WIJ KOPEN ONZE BENODIGDHEDEN
IN ONZE EIGEN ZAAK.
DAT IS VOORDELIGER!

HET BIJENHUIS TE WAGENINGEN

wenst het Hoofdbestuur, de afdelingsbesturen en de leden van onze Vereniging en de vele buitenlandse vrienden in alle landen een gelukkig en voorspoedig 1952 toe

Over het jaar 1951

zijn wij, alle omstandigheden in aanmerking genomen, niet ontevreden. In 1951 hebben wij het gehele Bijenhuis weer tot onze beschikking gekregen. De laatste oorlogsschade aan het gebouw, waarvan onze leden de eigenaars zijn, is hersteld.

Onze proeven met de behandeling van honing zijn met succes bekroond; het Bijenhuis levert een product dat in zuiverheid niet te overtreffen is. Daarbij wordt er zorgvuldig voor gewaakt dat de honing niets aan aroma verliest en alle voedende en geneeskrachtige eigenschappen behoudt.

Na een paar jaar van proefnemingen zijn wij er in geslaagd een procedé te vinden voor de vervaardiging van gewapende kunstraat, die aan de hoogste eisen voldoet. (Voor de vriendelijke brieven die de leden ons hierover schreven, zijn wij zeer erkentelijk)

Voor het jaar 1952

zijn wij vol goede moed. Aan de verbetering van de honinghandel wordt koortsachtig gewerkt en wij hopen op spoedige en gunstige resultaten. Wij van onze kant zijn reeds geruime tijd bezig met het zoeken naar gebruiksmogelijkheden voor honing die de afzet van het product kunnen bevorderen. Deze proeven worden in 1952 voortgezet.

Wij blijven onze kunstraat leveren tegen een prijs die lager is dan de groothandelsprijs voor zuivere bijenwas op de wereldmarkt. (In de ons omringende landen ligt de kunstraatprijs boven f 10,- per kg). Aan bijenwoningen en imkersgereedschappen blijven wij de allerhoogste kwaliteitseisen stellen en wij blijven ze leveren voor de laagst mogelijke prijs; het Bijenhuis is er niet om te verdienen maar om te dienen.

Bij dit alles mogen wij ons in de steeds toenemende steun van de leden verheugen. En die hebben wij nodig. U kunt ons daarbij helpen door te wijzen op de grote voordelen die het bezit van een eigen handelsinstelling onze leden biedt. Reken de twijfelaars eens voor dat b.v. de kunstraat in ons land f 4,- duurder zou zijn als het Bijenhuis niet prijsregelend optrad. Het zijn de trouw en de eendracht van onze leden die het Bijenhuis sterk maken.

Mogen wij ook in 1952 op U rekenen?

Tel. 2863

Giro 1171

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN